

פרוטוקול מס' 284

מישיבת הוועדה לעניני ביקורת המדינה
יום ג', כ"ה בחשון התשמ"ח, 17.11.87, שעה 09.30.

נ כ ח ו :

- חברי הוועדה:
- ד. ליבאי - היו"ר
 - א. הראל
 - ע. לבדאו
 - י. מצא
 - ח. רמון
 - א.ח. שאקי
 - ב. שליטא
 - ד. תיכון

- מוזמנים:
- י. הורוביץ - מנכ"ל משרד מבקר המדינה
 - ב. גייסט - משרד מבקר המדינה
 - ד. בר-הלל - משרד מבקר המדינה
 - א. פורת - מנכ"ל רשות השידור
 - ע. עמר - סמנכ"ל לכוח אדם ברשות השידור
 - צ. צימרמן - עוזר סמנכ"ל לכוח אדם
 - א. אבנר - יועץ מנכ"ל רשות השידור
 - ש. צימרמן - דוברת רשות השידור
 - מ. שדר - משרד האוצר
 - ע. ברלינסקי - המפקח הכללי, משרד הכלכלה
 - פ. צדר - אגף הפיקוח הכללי, משרד הכלכלה
 - ג. עשת - איגוד עתונאי ישראל
 - ד. אור-סתיו - איגוד עתונאי ישראל
 - ב. ליס - איגוד עתונאי ישראל

מזכיר הוועדה: ב. פרידנר

רשמה: מ. כהן

סדר-היום: דו"ח מבקר המדינה על יחסי עבודה ברשות השידור.

היו"ר ד. ליבאי:
אני פותח את ישיבת הוועדה לעניני ביקורת המדינה. אנו דנים בפרק בדו"ח מבקר המדינה על יחסי עבודה ברשות השידור. כבר קיימנו ישיבה אחת כנדון. בישיבה הקודמת מנכ"ל רשות השידור התחיל את דבריו. אני חושב ששוב נעשה אם נבקש ממנו להמשיך לנו את תגובתו לדו"ח ולדברים שנשמעו כאן.

א. פורת:
יחסי העבודה ברשות השידור הם נושא לביקורת מתמדת במשך שנים רבות, כמעט מאז שרשות השידור קיימת. זה נושא לביקורת לא רק של מבקר המדינה אלא גם של הציבור. מערכת היחסים העכורה במוסד הזה לדעתי היא פועל יוצא מחוק רשות השידור, שהוא חוק בלתי אפשרי, חוק שבצמם מזמין את אי-הסדר ואת היחסים המעורערים בין ההנהלה לבין העובדים, בין הוועדים לבין עצמם, ובין ההנהלה לבין הגופים הציבוריים שמעליה. זה חוק שאיננו מגדיר את הסמכויות, וריב הסמכויות הוא תופעת קבע במוסד הזה, דבר שמכלה בו כל חלקה טובה.

אמרתי בישיבה הקודמת שרשימת הסכסוכים שמבקר המדינה מונה בדו"ח האחרון שלו, יותר משהיא אות קלון להנהלה, אני חושב שהיא ציון לשבח להנהלה, שלמרות העובדה שהחוק איננו מצייד אותה בסמכויות המתאימות היא מתמודדת עם תביעות שכר ותביעות אחרות שמתבטאות בכסף, תוך הקפדה על מדיניות הממשלה, על מדיניות השכר של האוצר, כאשר ידיה בעצם כבולות. היא איננה יכולה, גם אם היא רוצה, להוסיף אפילו אגורה לשכרם של עובדי רשות השידור. הדבר בא לביטוי באופן מיוחד מאז שנחקק חוק יסודות התקציב לפני כשנתיים. יש בו סעיף חד-משמעי האוסר על תוספת שכר בלי אישור של שר האוצר בעצמו.

היו"ר ד. ליבאי: זה חל גם על רשות השידור?

א. פורת: בוודאי.

"הקרבות" בין ההנהלה לבין העובדים בנושא שכר הם תמיד קרבות-סרק. מפני שבמאבקים כאלה ההנהלה משמשת בסך הכל כ"שוק אובזרוור" של האוצר. באופן טבעי העובדים מפנים את התביעות שלהם להנהלה, למרות שהם יודעים שידיה כבולות.

הפרשות האלה של תביעות שכר חוזרות ונשנות, כל פעם על-ידי ועד עובדים אחר, הן שיוצרות את התחושה - האמיתית - שברשות השידור אין יום אחד של שקט. את "אל על" סגרו בגלל מצב בלתי נסבל ביחסי עבודה, כאשר באותה חברה היו רק 12 ועדי עובדים. ברשות השידור יש 14 ועדי עובדים. במצב הזה, לא רק ההנהלה הנוכחית, גם ההנהלות הקודמות של רשות השידור וגם ההנהלות שיבואו לרשות השידור, לא יוכלו בשום פנים ואופן לשנות את המציאות הזאת, אלא אם כן יקרו שני דברים: יוכנסו התיקונים הדרושים בחוק רשות השידור, דבר שלגביו יש קונסנזוס. אין כמעט ועדה של הכנסת הזאת שלא קיבלה החלטות בנושא הזה. הדבר השני שהוא מצוייב המציאות הוא הקמת נציגות עובדים אחת לכל עובדי רשות השידור, נציגות כזאת שאתה אפטר פעם בשנה לנהל משא ומתן רציני, דירוג אחד, סולם שכר אחד, מה שמוסכם נחתם, ומה שנחתם מתבצע. ולא שכל פעם יהיה קרב אחר עם ועד אחר. ועוד בטרם יבשה הדיו על הסכם אחד, כבר נפתח קרב חדש עם ועד חדש. הרי זאת מציאות בלתי נסבלת. ולא צריך להיות בעל דמיון רב במיוחד כדי לתאר מה קורה שם.

ב. שליטא:
אני מבין שיש הסכמה אצל העובדים שצריך ועד אחד.

א. פורת:
זה לא מספיק. ההנהלה אינה יכולה להקים לעובדים את נציגותם. הם צריכים להקים לעצמם נציגות כזאת. זה לא תפקידה של ההנהלה לארגן את העובדים באיגוד מקצועי כזה או אחר.

היו"ר ד. ליבאי:
בישיבה הקודמת העובדים גם לא יכלו להתחייב שהם מסוגלים לארגן בשלב זה ועד אחד. כך לפחות אני הבנתי את נציגי העובדים שהיו כאן.

ב. ליס:
לא יכולנו להבטיח. אבל אמרנו שייערכו מגעים בין הוועדים כדי ליצור ועד אחד.

היו"ר ד. ליבאי:
ולכלול את כולם במסגרת אחת?

ב. ליס:
כן.

א. פורת:
בישיבה הקודמת תיארתי צוות שלוויוזיה שיוצא לעבודה. יש בו כתב, צלם, שכנאי, עוזר צלם, תאורן ונהג. זה צוות של ששה אנשים, המורכב מחמישה ועדים ושלושה איגודים מקצועיים, כאשר לכל אחד מהם יש הסכם עבודה אחר, נוהל עבודה אחר, הסכם אחר של תשלום שעות נוספות, הסכם אחר של הפסקת עבודה לצורך מנוחה. כאשר צוות כזה יוצא לעבודה ואחד מאנשי הצוות לא עובד בגלל סיבה כלשהי שקשורה או אינה קשורה בהסכם העבודה שלו, הצוות כולו משותק. צוות כזה מתאר באופן סימבולי את מה שניסיתי להסביר קודם בצורה המוחשית ביותר. זה הרי דבר שלא יעלה על הדעת.

הוא הדין לגבי הרדיו. גם ברדיו יש הסכמי עבודה שנחתמו לפני שנים רבות, הם כבר אינם מתאימים למציאות, אינם מתאימים לציוד החדש שהרדיו מפעיל, אינם מתאימים לאולפנים החדשים שהרדיו נכנס אליהם. אלה הסכמים שמדברים על נורמות שבמושגים של היום הן מצחיקות, כמו למשל הנורמות של עורכי התכניות ברדיו. תכנית אחת בת שעה - היא חודש עבודה. עריכת תכנית בת שעה היא חודש עבודה. וכל מה שאותו אדם עושה מעבר לאותה תכנית, זה שעות נוספות.

ד. אור-סתי:
אני חושב שאתה טועה. נדמה לי שאתה מתכוון לשבוע. התכנית בעלת המיכסה הגבוהה ביותר היא 1 ל-40. זה שבוע, לא חודש.

א. פורת:
אני לא טועה.

היו"ר ד. ליבאי:
אני מבקש שחשו למנכ"ל לומר את אשר הוא חושב, גם אם נראה לכם שהוא טועה. אחר כך תוכלו להעיר על כך. הוא הסכים שאתם תהיו כאן למרות שאמרתי שבדרך כלל אין זה הנהג שנציגי עובדים נוכחים. אבל בגלל הנושא חשבנו שחשוב שתהיו כאן, והמנכ"ל הסכים. תרשמו את ההערות, ובשלב מתאים תוכלו להעיר.

א. פורת:
תכנית דוקומנטרית בת שעה היא מיכסת עבודה של חודש. אין נורמה כזאת בשום מקום בעולם. זו פשוט שערוריה, וזה דבר שקיים כבר שנים ברדיו. תכנית של שעה מוסיקה נחשבת לחמש עד שבע שעות עבודה של עובד, דבר שאין לו שחר במציאות. אלה הסכמי עבודה דמיוניים.

ד. תיכון:
מה זאת אומרת? אינני מבין. הוא עובד שעה ומקבל חמש שעות?

א. פורת:
בין חמש לשבע שעות. אלה הסכמי עבודה דמיוניים שמעוררים ללא הרף ויכוחים בלתי פוסקים בין נציגי עובדים בסקטור כזה או אחר לבין ההנהלה, כאשר צורת החישוב של השעות הנוספות לגבי כל סקטור היא שונה, ויש גם חישוב שונה לגבי כל שעה. אדם צריך להיות גאון כדי למלא את סופס השעות הנוספות שלו. לפעמים הוא צריך לעבוד שעות נוספות כדי למלא סופס של שעות נוספות.

א. הראל: זה בוודאי סירבול של ההנהלה, לא של העובדים. העובדים בוודאי אינם ששים

למלא טופס מסובך.

א. פורת: אינני מאשים אף אחד, אני מתאר עובדות. חובתי לתאר את העובדות. וכבר אמרתי שההסדרים האלה הם ישנים-נושנים, אני קיבלתי אותם בירושה, לא המצאתי אותם. אני עושה כמיטב יכולתי כדי להתמודד אתם וכדי לשנותם. זאת מציאות בלתי אפשרית.

כל צורת העבודה ברשות השידור, עם נוחל או נוהג השעות הנוספות, גם זה דבר בלתי אפשרי, לא קיים בשום מוסד, לא בארץ ולא בחוץ-לארץ. נוצר מצב שמאות עובדים מדווחים על שעות נוספות, כאשר להנהלה למעשה אין כל יכולת לפקח על הדיווחים האלה ולאמת אותם.

י. מצא: האם אין תקרה מכסימלית של שעות נוספות שאותה אי אפשר לעבור, או שזאת מיכסה שהם צריכים להגיע אליה, ומה המיכסה כעת?

א. פורת: מאז שאני נכנסתי לתפקידי הנהגתי מיכסות חסיבתיות שאמורות לחייב את מנהלי החטיבות. אבל לא תמיד אנחנו מצליחים לעמוד בהן. צריך להבין שרשות השידור היא גוף דינמי מאד. המיכסון איננו נוקשות. בעצם אי אפשר להכניס לתוך סד תקציבי או הקצבתי גוף כמו מחלקת חדשות. זה כמו צבא: כשצריך - מוציאים. פתאום יש שורה של אירועים בזה אחר זה שמצריכים את התפרסות המערכת בצורה כזאת או אחרת.

י. מצא: אם כך, אתה מצדיק את הנוהג הזה כדבר שחייב להתקיים.

א. פורת: לא, הוא חייב להתבטל. אני חושב שעבודתו של עתונאי איננה יכולה להימדד ב"סטופר". זה דבר מופרך מעיקרו, כל השיטה הזאת חסרת שחר. היא הומצאה על-ידי אנשים שאין להם מושג בעתונאות. אין אדם בעולם שמסוגל למדוד את שעות העבודה של עתונאי ואת שעות המבוחה שלו, מפני שאף פעם אי אפשר לדעת מתי עתונאי עובד ומתי הוא נח. יש עתונאים שעובדים דווקא כשהם נחים, ויש גם כאלה שנחים כשהם עובדים.

י. מצא: אז הפתרון הוא בטולם שכר אחר, נכון?

א. פורת: אין שום דמיון בין עבודת העתונאי לכל עבודה אחרת. אני חושב ששכרו של העתונאי צריך להיות שכר שנוהגים לכנותו "פיקס", שכר שכולל הכל, כולל את כל המאמצים שלו, את כל שעות העבודה שלו. מה שניסיתי לומר זה לא שאנשים נחים בזמן העבודה או מתבטלים, אלא שבעבודת העתונאי יש ימים שבהם הוא מתאמץ מעל ומעבר בגלל הדרישות המקצועיות, בגלל האירועים שהוא חייב לספל בהם, שלפעמים הם באים בקצב מוגבר ולאיש אין שליטה על זה. לעומת זאת יש ימים של רגיעה שבהם העתונאי איננו כל כך מתאמץ, אולי בכלל לא, והדברים משתקללים, מתקזזים. עתונאי יכול לעבוד שלושה ימים מבוקר עד לילה, ולאחר מכן יום או יומיים אין לו שום דבר במיוחד לעשות. ואז הדברים משתקללים. להתחיל לספור שעות נוספות גם בימים שלעתונאי אין שום דבר מיוחד לעשות, לא מפני שהוא בטלן, אלא מפני שלא קורה שום דבר - זה דבר שלא יעלה על הדעת.

לכן כל שיטת העבודה, כל הסכמי העבודה, כל החישובים הבלתי אפשריים האלה שאי אפשר לפקח עליהם כלל - זה אבסורד גדול. והשיטה הזאת מולידה באופן קבוע את סכסוכי העבודה, שנובעים מוויכוחים על כן שעות נוספות או לא שעות נוספות. ולכל שעה

נוספת יש מחיר אחר: שעה ראשונה זה 100%, שעה שניה - 120%, שעה שלישית - 150%. אלה דברים בלתי אפשריים שהרשות עובדת על פיהם כבר שנים רבות מאד. ב-1972 נחתם הסכם עבודה של ארבעה ימים בחדשות ברשות השידור. כלומר הסכם לעתונאים פרופר ברשות השידור, לא לבעלי המקצועות שנספחים אליהם. גם כאן נעשה דבר שהוא בגדר שערוריה. כלי תקשורת אלקטרוני, רדיו וטלוויזיה, עובד שבעה ימים בשבוע. מה פתאום עשו הסכם עבודה על ארבעה ימים? ומה עם יתר שלושת הימים? יתר שלושת הימים זה מרשם בדוק לאי-סדר, שכולו דיווחים על שעות שאיש אינו יכול לפקח עליהם. ההסכם הזה הפך כמעט את כל עובדי רשות השידור לממלאי תפקידים של שעות נוספות.

א. הראל: איך זה קרה שבמצב כזה, אם יש להם כל כך הרבה שעות נוספות, ההכנסה כל כך נמוכה?

ד. ליבאי: מה גובה ההכנסה?

א. פורת: אמרתי שהשעות הנוספות הפכו להיות חלק מהשכר, מפני שהסכם השכר מדבר על ארבעה ימים. העובדה שכל כך הרבה עובדים מדווחים על כל כך הרבה שעות נוספות, זה לא מפני שהם עובדים כל כך הרבה, אלא מפני שהסכם השכר שלהם יצר מציאות כזאת. לדעתי הם לא צריכים לעבוד שעות נוספות בכלל, אלא במקרים נדירים שבהם באמת מזמינים מהם עבודה בשעות לא מקובלות, לא רגילות. יש פה אחיזת עיניים. אני מכיר את הטענה הזאת: למה צריך לפטר עובדים אם כל כך הרבה עובדים עובדים שעות נוספות. השעות הנוספות הן בתוך הסכם העבודה הזה.

היו"ר ד. ליבאי: מה השכר שמקבל עובד ממוצע, אם אפשר לדבר על עובד ממוצע, בדרג עתונאי, בדרג טכנאי, בדרג מינהלי?

א. פורת: קשה לדבר על שכר ממוצע.

היו"ר ד. ליבאי: מנכ"ל משרד מבקר המדינה מעיר לי שהשאלה לא טובה, משום שיכול להיות שיש 50 בכירים ואחר כך יש מטה של עובדים. אינני מדבר על הבכירים, אלא על העובדים למעט הבכירים. מה בערך השכר שהם מקבלים היום ברשות?

א. פורת: ברשות השידור קשה מאד לדעת מה שכרו הממוצע של עובד, מפני שאפשרויות המשחק שלו בדיווח של השעות הנוספות הן כמעט בלתי מוגבלות. זה תלוי כמה שעות נוספות יש לו.

י. מצא: תחלק דו"ח שנתי ותאמר כמה זה לחודש. מה הקושי?

א. פורת: אני מבקש שהמנכ"ל לעניני כוח אדם ישיב על השאלה הזאת.

ע. עמר: לפני כשלושה חודשים עשינו בדיקת שכר ממוצע על פי סקטורים ברשות השידור. לגבי הטכנאים, השכר הממוצע שלהם, כולל אשל, שעות נוספות, כולל הכל - הוא כ-1,900 שקלים ברוטו לחודש; אצל העתונאים - כ-1,670 שקלים ברוטו לחודש; והמינהליים, אלה עובדי המינהלה - כ-1,100 שקלים לחודש.

א.ח. שאקי: כולל שעות נוספות?

ע. עמר: כולל הכל.

י. מצא: כלומר השכר נטו הממוצע של שתי הדרגות היותר גבוהות, הוא בין 900 ל-1,000 שקלים.

ע. עמר:

זה שכר ממוצע, כשאתה עושה את זה על פי כלל המגזרים ברשות השידור.

היו"ר ד. ליבאי:

כשמדברים היום על השוואת השכר של העתונאים לזה שבמגזר העצמאי, מה משמעות הדבר מבחינה

כספית?

ע. עמר:

אני אינני סמנכ"ל לכספים, אבל אני מוכן לענות על השאלה.

היו"ר ד. ליבאי:

זו אחת הסוגיות שעלו, ואני רוצה להבין את המהות הזאת. מה לפי דעתכם הבסיס לשענה

שבעצם השוואה כזאת הוכרה בעבר?

א. פורת:

כדי להסיר כל אי-הבנה, אני תמיד טענתי ועדיין טוען ששכרם של עובדי רשות השידור נמוך. מעולם לא אמרתי שזה שכר טוב, אפילו לא אמרתי שזה שכר הוגן. תמיד אמרתי שהוא נמוך. אבל יש לכך כמה סיבות. וכשאני אני אומר שהשכר נמוך, אני גם אומר שאנחנו משלמים הרבה שכר נמוך. ובשורה התחתונה של המאזן הכספי שלנו זה בא לידי ביטוי. אחת הסיבות לכך שהשכר נמוך קשורה בעובדה שסעיף השכר בתקציב מתחלק בין יותר מדי עובדים. וברור שאם וכאשר יצומצמו התקנים, המשרות ומספר המשכורות שרשות השידור צריכה לשלם, אותה עוגה תקציבית תתחלק בין פחות אנשים, ואז אוטומטית שכר העובדים יעלה. על כך כבר יש אישור של האוצר. ובכן אני מבקש להתייחס לעובדות כמות שהן: השכר נמוך, אבל יש הרבה שכר נמוך.

אחת הסיבות שהשכר נמוך היא גם הסכמי

השכר הבלתי אפשריים שתיארתי.

אני חושב ששינוי רדיקלי בכל שיטת התעסוקה

של עובדי רשות השידור הוא טוב לא רק להנהלה, אלא קודם כל לעובדים. הרי גם העובדים חיים במציאות בלתי אפשרית, עם הסכמים שקשה לבן-אדם נורמלי להבין מה כתוב בהם, כאשר הסכם אחד הוא היפוכו של הסכם אחר עם ועד אחר. ובטלוויזיה צריכים לעבוד בצוותים.

מאין נולדה הסיסמה של הצמדה לעתונות המודפסת?

היא נולדה מהטענה של העתונאים, שהיא צודקת כשלעצמה, שאי אפשר להעסיק עתונאי על פי אותם כללי עבודה שלפיהם מעסיקים עובדי מדינה, עם כל הכבוד לעובדי המדינה. כלי תקשורת זה לא משרד של מס הכנסה, לא סניף של דואר, זה אפילו לא דומה לעבודתם של מדריכים חקלאיים במשרד החקלאות. זה דבר שונה לחלוטין. ומי שחוקק את חוק רשות השידור לא היה לו מושג איך צריך לעבוד כלי תקשורת. כי סעיף 24(ב) בחוק רשות השידור, שמכפיף את עובדי רשות השידור לכלל עובדי המדינה, יצר מצב שהמערכת הזאת שהיא מערכת עתונאית היתה צריכה כל השנים להתפתל בסד שהכניסו אותה לתוכה, ולהמציא לעצמה כל מיני דרכים של תעסוקה ותפעול, עם פטנטים מפתנטים שונים שהולידו את ההסכמים העקומים האלה, כדי לעקוף את הסייגים והמחסומים שהציבו בפני המערכת המקצועית הסעיפים השונים של חוק רשות השידור. עובדי רשות השידור אינם יכולים להיות עובדי מדינה, לא רק מהסיבה התפעולית-תפקודית שלהם ככלי תקשורת עתונאי, גם מסיבה אידיולוגית, גם מסיבה אתית. מפני שאם עתונאי הוא עובד מדינה, חל עליו התקשי"ר. על פי התקשי"ר לעובד מדינה למשל אסור למתוח ביקורת על הממשלה. אם יעשה זאת הוא יועמד לדין. היעלה על הדעת שעתונאי לא יוכל לעסוק בביקורת גם על הממשלה? איפה ההגיון? איפה ההגיונות? איך עתונאי יכול להיות עובד מדינה? הרי זה דבר והיפוכו. נכון, כלי התקשורת הממלכתיים הם רכוש המדינה, אבל העובדים בהם לא צריכים להיות עובדי המדינה. והיו דברים מעולם. אנחנו לא המצאנו את הטלוויזיה הממלכתית. אנחנו אמורים להיות בנויים על פי המודל של ה"בי.בי.סי".

שם יש איגוד עובדי שידור. עובדי ה"בי.בי.סי." אינם עובדי מדינה, או שהם מוגדרים כעובדי מדינה, אבל בחוק הבריטי יש מספיק סעיפים שמעניקים להם יחס שונה מאשר לכלל עובדי המדינה במשק הבריטי. מפני שהמחוקק הבריטי לקח בחשבון שיש הבדל משמעותי ביותר בין צורת העבודה כאן לבין צורת העבודה בכל משרד ממשלתי אחר.

היו"ר ד. ליבאי: מה הקשר האקטואלי לנושא של שכר בעתונות המודפסת וברשות השידור?

א. פורת: מכיוון שהעתונאים ברשות השידור סירבו, לדעתי בצדק, לראות את עצמם כעובדי מדינה במובן המלא של המושג הזה - לא שזו פחיתות כבוד בשכילם להיות עובדי מדינה, כולנו עובדי מדינה בצורה כזאת או אחרת, גם בעלי העסקים הפרטיים, בשיטת המיסוי שקיימת בארץ - הם סירבו לכך בגלל סיבות מקצועיות, לכן הם לא רצו להיצמד לאחיות, למהנדסים, למורים ולאף אחד שעצם ההיצמדות אליו היא בלתי רלבנטית לחלוטין לסוג העבודה שהעתונאי ברשות השידור עושה. מפני שאין קשר בין הדברים. לכן, בליט ברירה, מאחר שאין במשק הציבורי אף מקצוע אחד או אף מגזר אחד שאפשר להשוותו בצורה כלשהי למקצוע העתונאי, הם ביקשו להיצמד לעמיתיהם בתקשורת הפרטית, שזאת העתונות המודפסת.

היו שנים רבות שההצמדה הזאת הלכה כברת דרך ארוכה מאד עם ההגיון ועם הצדק הטבעי. במשך כל אותן השנים, כולל השנים שאני משמע כמנכ"ל הרשות, שלוש שנים וחצי - - -

היו"ר ד. ליבאי: כמה זמן היתה ההצמדה הזאת בפועל?

ב. ליס: מ-1971.

ג. עמר: העתונאים ברשות השידור היו צמודים למהנדסים בשירות המדינה. כך גם העתונות הכתובה. ב-1971 ארנון צוקרמן הוציא מכתב, שהוא בעצם פתיחתה של רשות השידור לכתבים שעובדים ארבעה ימים, ועובדי החדשות ב"קול ישראל" וקריינים עובדים 28 שעות. זה שיפור ההצמדה שהיה בהסכם הזה.

היו"ר ד. ליבאי: כשדיברת על שנת 1971, ארבעה ימי עבודה ו-28 שעות בחדשות, התכוונת לומר שזה מבטא מבחינת שכר הצמדה?

ג. עמר: זה מבטא השוואה של תנאי העבודה, כששבלת השכר היתה צמודה למהנדסים, גם בעתונות הכתובה וגם ברשות השידור.

ב-1977 נוצר הניתוק של העתונות הכתובה מהמהנדסים, וברשות השידור קיבלו את אותן תוספות שניתנו בעתונות הכתובה. זה ההסכם הראשון שהיה מ-1.4.77 עד 31.3.78. זה היה הסכם שהם מתנתקים מהמהנדסים, והתחילו לקבל את התוספות שניתנו בעתונות הכתובה. זה כמובן על פי סעיף 24(ב) לחוק רשות השידור.

הדבר נמשך עד להסכם האחרון, מ-1.4.86 עד 31.3.87.

הי"ר ד. ליבאי: בהסכם של 1.4.86 הלכו בהתאם לאותה מסורת, שהתוספות הן בהתאם לעתונות הכתובה?

ג. עמר: לא היו תוספות. היה מתן דרגה כמו שניתנה בכל המשק הציבורי. הם קיבלו אותו דבר, לא חרגו מזה.

היו"ר ד. ליבאי: אז הטענה שלהם עכשיו להצמדה היא בעצם פועל יוצא ממה שהיה נהוג מ-1977?

ע. עמר:

נכון.

היו"ר ד. ליבאי:

ועכשיו יש שינוי מדיניות מטעם האוצר,
שהוא איננו מוכן להמשיך בכך?

א. פורת:

לא, אני אסביר זאת.

ע. לנדאו:

למה נושא השכר חשוב לנו?

היו"ר ד. ליבאי:

כדי להבין את הנושא. זה אחד ממקורות
הסכסוך.

ע. לנדאו:

התחושה שלי מהישיבה הקודמת היא שכולם
מסכימים שהשכר נמוך, אבל הבעיה העיקרית
בכל מה שקורה איננה השכר, אלא כל מה שמסביב.

היו"ר ד. ליבאי:

התחלנו בנושא של שכר ושעות נוספות.
אני רוצה שיהיה סדר בדברים. אפשר לקפוץ
עם הרגשה טובה. אני רוצה להבין את הדברים
מנושא לנושא, וכל אחד יצא
קצת יותר לעומק, אם אפשר.

ד. תיכון:

אם אפשר היה להבין את הדברים, הנושא
כבר היה מקבל סיפול מסויים.

היו"ר ד. ליבאי:

אפשר להבין שזאת בעיה, ומישהו רוצה אולי
לסייע בדרך כלשהי לצאת ממנה, ומישהו גם
רוצה לדעת איך להתווכח עם מי שצריך. בשביל זה צריך להבין כמה דברים.
אז יש משמעות לשאלה אם העובדים תובעים דברים חדשים או אם זה מה
שהיה מקובל, מה בדיוק סיבת ההתנגדות וכו'. חשוב לדעת את כל זה.

א. פורת:

אמרתי שהיו שנים רבות שבהן ההצמדה דה-פקטו,
לא דה-יורה - האוצר מעולם לא הכיר בהצמדה
הזאת - בוצעה כאשר לא היה הכול משמעותי בין מה ששולם בעתונות המודפסת
לבין מה ששולם במשק הציבורי. היה הבדל של 2%-3%, ותמיד ניתן היה
למצוא את הדרך לגשר על הפער הזה בצורה של הטבות כאלה או אחרות בהסכם
העבודה. גם זו אחת הסיבות לפתרונות המאולצים שנאלצנו להמציא כדי
לסתום את הפער הזה בהסכמי העבודה, פתרונות שהיו להם פירושים שונים
ומסוינים. ההנהלה טענה כך, העובדים פירשו אחרת, לכל ועד עובדים היתה
שיטה שונה והטבה אחרת. גם זה אחד הדברים שגורמים לתסיסה הבלתי פוסקת
בכל המערכת. בעבר, בכל פעם שהיה משבר, ההנהלות היו פותרות אותו
על-ידי יצירת בעיות. היום מי שרוצה לפתור את הבעיות צריך ליצור משבר,
פשוט ללכת אחורנית. ומכל משבר אנחנו יוצאים עם פחות בעיות. זה מעגל
קסמים.

מה קרה השנה?

היו"ר ד. ליבאי:

האם יש הסכם מאפריל 1987?

א. פורת:

כן. מה שקרה השנה בעתונות המודפסת, אותו
סולם שכר שעובדי עתונות-הפקה ברדיו
ובטלוויזיה היו צמודים אליו דה-פקטו, לא קיים יותר בעתונות המודפסת.
השנה חל שינוי משמעותי בעתונות המודפסת. בכל השנים שעברו המו"לים של
העתונות המודפסת לא נכנסו למשא ומתן עם ועדי העובדים בטרם נחתם
ההסכם הקיבוצי במשק. רק לאחר מכן הם נכנסו למשא ומתן, וכל מו"ל, על
פי יכולתו, שילם תוספות מפעליות מעבר למה ששולם במשק הציבורי, והיה
איזה סולם שכר שנתן קצת יותר מהמשק הציבורי, שהיה מבוסס על יכולת
התשלום של העתון העני ביותר, לא על פי יכולת התשלום של העתון העשיר
ביותר, או על פי איזה ממוצע של העתונים כולם. לכן הפער אף פעם לא
היה כל כך גדול.

השנה, בניגוד לכל השנים שעברו, המו"לים נכנסו למשא ומתן עם העתונאים שלהם עוד בטרם נחתם ההסכם הקיבוצי במשק ועוד בטרם נחתם הסכם המסגרת. מה שקרה בפועל בעתונות המודפסת הוא שאין שם יותר סולם שכר אחיד, כפי שהיה בשנים עברו. כל עתון חתם עם העתונאים שלו על הסכם מפעלי נפרד. נכון שההסכמים המפעליים האלה צריכים בעוד שנתיים להתיישר על פי איזה שהוא קו, ובכלל לא ברור אם כל העתונים יהיו מסוגלים להתיישר לפי הקו הזה. העתונים העשירים - בוודאי כן, העתונים העניים - בוודאי לא. אבל זה לא דומה למה שהיה בשנים עברו. חוץ מזה, המו"לים נתנו לעתונאים בעתונות המודפסת מעין שיק פתוח שאומר שגם תוספת שתשולם בהסכם עם הארגונים הכלכליים תשולם גם לעתונאים. כלומר יש פה איזה נעלם שאיש אינו יודע מהו, אבל הוא חלק מההסכם בעתונות המודפסת.

במצב כזה גוף ציבורי, ורשות השידור היא גוף ציבורי, איננו יכול להרשות לעצמו בשום שיטה, בוודאי לא דה-יורה, גם לא דה-פקטו, להיצמד להסכם כזה כפי שנחתם בעתונות המודפסת. מה גם שהפער בין הסכם המסגרת לבין הסך הכל של העתונות המודפסת הוא פי שלושה לפחות. אם אנחנו מדברים על תוספת של 75 שקלים על פי הסכם המסגרת, שזאת בערך תוספת שכר של 4%-5%, בעתונות המודפסת מדברים על 20%. ואותו שיק פתוח זה בוודאי עוד 5%, כלומר זה 25%. זה אמנם הסכם יפה מאד לעתונאים בעתונות המודפסת, אבל בל נשכח שזה הסכם לשנתיים, כאשר במשק הציבורי מדובר על הסכם לשנה.

כלומר יש כאן מגמה להצמיד בכל מחיר את המערכת של רשות השידור, עם כל קשייה וחוליה, למערכת של משק פרטי, כאשר אין שום גשר שיכול הפעם לגשר על פני הפער הזה. לכן אי אפשר להמשיך לבפנף באותה סיסמה של הצמדה לעתונות המודפסת השנה. זה דבר מופרך מעיקרו. וגם ההנהלה שבשנים עברו ראתה בהצמדה לסולם השכר של העתונות המודפסת פתרון הוגן ומתקבל על הדעת, אינה יכולה לומר עוד שזה פתרון מתקבל על הדעת. הוא אולי הוגן, אבל בוודאי לא מתקבל על הדעת.

היו"ר ד. ליבאי:
האם אתה אומר את זה מבחינת רמת ההכנסות של רשות השידור, או רק משום שהחוק היום קובע שאתם מוגבלים לפי חוק יסודות התקציב?

א. פורת:
גם זה וגם זה. אפילו אם היה בקופתי כל הסכום הדרוש לשלם לכל עובדי רשות השידור תוספת של 25%, על פי חוק יסודות התקציב אינני רשאי לעשות זאת, בגלל איסור מוחלט של האוצר. אבל נניח שהאוצר היה מגלה פתאום נדיבות גדולה ומרשה לי לשלם לעתונאים מה שהם דורשים, גם אז לא הייתי מסוגל לכך.

תקציב ההוצאות הקבועות של רשות השידור עומד על 75% מהתקציב. 65% זה רק שכר, ועוד 10% - הוצאות קבועות אחרות.

ע. לנדאו: מה כוללים 10% הנוספים האלה?

א. פורת: תחזוקה, אבטחה, שלפונים, תחבורה ועוד.

ע. לנדאו: גם ציוד שאתם קונים?

א. פורת: לא, זה בא מתקציב פיתוח.

אילו הייתי מתרגם את תביעות השכר של העתונאים ברשות השידור, המבוססות על מה שהוסכם בעתונות המודפסת, אז צריך לזכור שלא מדובר רק ב-830 עתונאים ומפיקים ומקצועות אחרים שנלווים אליהם, אלא מדובר בלמעלה מ-1,500 עובדים, כל עובדי רשות השידור, מפני שהדירוג המשולב צמוד בצורה כזאת או אחרת לעתונאים, וכך גם הסכמים צמודים לכולם. אין ברשות השידור אף בן חורג, אבל גם

אין אף בן יחיד. כולם בנים שוויים. פירוש הדבר, העלאת השכר של כל עובדי רשות השידור ב-25% פירושה הגדלת תקציב ההוצאות הקבועות ברשות השידור ל-90%, ומה שהיה נשאר לפעולות, להפקות, לשידורים, זה רק 10% מהתקציב. במצב כזה אפשר היה לשלוח את כולם הביתה, מפני שלא היה נשאר כסף לפעולות. זה איבוד לדעת של רשות השידור, גם אם האוצר היה מסכים לתוספת כזאת.

זאת הסיבה מדוע אני, שבעבר תמכתי בהצמדה לעתונות המודפסת, לא יכולתי לתמוך השנה, גם מהסיבה הכספית וגם מהסיבה העניינית, בגלל הפער העצום שנוצר פתאום בין שני הגופים האלה, הפרטי והציבורי.

היו"ר ד. ליבאי: אלא אם כן מגדילים את ההכנסות של רשות השידור.

א. פורת: כן. ואני רוצה להזכיר כאן שלא מגדילים את ההכנסות של רשות השידור, להיפך, לדעתי גם מה שהיה לנו לא יהיה לנו בעתיד בגלל התחרות המאיימת עלינו מצד הערוץ השני. במשך חודשים דיברתי פה בכנסת ודרשתי תנאי תחרות הוגנים, אחרת רשות השידור תתחסל. לצערי הרב אינני חושב שזכיתי לאוזן קשבת. ההכנסות לא רק שלא יגדלו, הן יקטנו. אנחנו חיים במשק סגור. מזה שלוש שנים רשות השידור אינה מקבלת מאוצר המדינה אפילו אגורה אחת. רוב ההכנסות שלנו באות מכספי האגרה, ורק כ-12% מהתקציב באים מפרסומת ברדיו ומתשדירי השירות בטלוויזיה. אין מקורות הכנסה אחרים ולא יהיו, וגם מה שהיה כבר איננו. ואינני יודע מה יהיה כתוצאה מהשביתה האחרונה.

ד. תיכון: בשכונות האחרונים מתפרסמות ידיעות שונות ומשונות באשר לתקציב ההכנסות שלכם. יש מי שאומר שיש לכם יתרונות גדולות, יש מי שאומר שאתם משקיעים את זה בתפ"סים, יש מי שאומר שאתם עשירים, יש מי שאומר שאתם עניים. והנסתר בוודאי עולה על הנגלה. מאחר שנזרקות האשמות, אנחנו רוצים לדעת מה קורה בתחום ההכנסות ברשות השידור. האם אפשר לקבל סכום נתונים מעודכנים, כדי שנוכל לומר לעצמנו האם האגרה גבוהה או נמוכה, כמה שבוע כמה הולך להפקה מקומית, כמה הולך לקניית סרטים, כמה הולך למשכורות. אני מבקש שנקבל על כך נתונים מדוייקים.

לגופו של ענין, אני חבר בוועדה זו ובוועדת הכספים שבע שנים. ושבע שנים חוזרים אותם הסיפורים. לא צריך אפילו לעדכן את דו"ח מבקר המדינה. אותן הבעיות מאפיינות את הטלוויזיה מדי שנה בשנה, מאז הקמתה. הייתי קרוב לנושא כשהוקם המדיום הזה, ואני יכול לומר שמהו היה לקוי מן היום הראשון. והליקוי הזה הולך ונמשך. אני עוקב אחרי הדברים, ואני רואה שבמשך שנים שום דבר לא משתנה. להיפך, הבעיות הולכות ומחריפות עד כדי כך שמספר פעמים הגעתי למסקנה, ואף אמרתי זאת למנכ"ל הקודם, שמה שצריך לעשות זה לסגור ולהקים מחדש. אין תקנה. וגם היום, אם לא יהיה פתרון יסודי, בבחינת סיפול שורש - נחזור בשנה הבאה באותה תקופה לאותו מצב, יהיו אותן הבעיות. שום דבר לא ישתנה, כי הבעיות הן שורשיות. כנראה שאין תחומים מוגדרים בין ההנהלה לוועדים, יש מלחמת כוחות לאורך כל הדרך, יש זכויות מוקנות שניתנו במשך שנים שאינן יכול לעקוב אחריהן ואינן יכול לומר זה מותר וזה אסור. התקשי"ר נרמס כל רגע.

אינני מאמין שלממשלה יש אומץ לסגור הפעם את הטלוויזיה, למרות שהיא הולכת די רחוק. אבל המדיה האחרים שבאים לעולם הם שיגרמו לכם להיסגר. הטלוויזיה "יורדת מהשמים". אינני מדבר על טלוויזיה בכבלים, זו שטות שהכנסת חוקקה חוק בענין זה בשנה האחרונה. הכל נעשה באמצעות לוויינים וצלחות, הם יקרבו אלינו את כל העולם. כבר אינך מתחרה בטלוויזיה הירדנית, גם לא בערוץ השני; תצטרך להתחרות עם הטלוויזיה האמריקנית ועם הטלוויזיה של אירופה שמגיעה היום לכל בית תמורת השקעה אפסית יחסית, אם יודעים לארגן את הנושא הזה. אותו דבר לגבי הרדיו. התיאוריה שיש תחנת רדיו אחת לכל הארץ גם היא תעבור מן

העולם תוך שנה, שנתיים, שלוש. הרדיו הוא אזורי.

לכן אני אציע, כמסקנה שתונח בפני הכנסת, להחליט לסגור את המוסד הזה ולהקים מוסד חדש מתוקן. כי מהיום הראשון שלו יש לו מחלות ילדות. אנחנו זוכרים את הבעיות שהיו עוד בתקופת צוות ההקמה. אותן הבעיות נמשכות גם היום. אם אנחנו לא נגלה פעם אומץ בענין הזה ולא נקבל החלטות קשות, לא פופולריות, המצב הזה יימשך גם בעתיד, והטלוויזיה הזאת תתנוון ותעבור מן העולם. לכן טובת שני הצדדים מחייבת קבלת החלטות קשות ביותר.

היו"ר ד. ליבאי:
תראה איזה אבסורד. אתה בעד סגירת הטלוויזיה. הניחו לפנינו הצעת חוק רשות השידור (תיקון מס' 7). נאמר בו: "ראה הוועד המנהל כי בשל שיבוש חמור... וכו', הוא רשאי להפסיק את השידורים". אבל מה לעשות שאין גם ועד מנהל?

ד. תיכון: זה לא יפתור את הבעיה.

ח. רמון: כדי לקבל את ההצעה של חבר-הכנסת תיכון, מוכרחים קודם לפתוח שוב את השידורים.

אני מדבר מבחינה חוקית.

היו"ר ד. ליבאי: אין מי שיסגור. אם הממשלה רוצה לסגור, תגיש הצעת חוק לסגירת הרשות.

ח. רמון: אבל אם לא פותחים אותה, אי אפשר לסגור. אנחנו צריכים לשכס עצה איך לפתוח אותה מחדש, אחר כך נדבר על סגירה.

ד. תיכון: הדבר הכי פחות יעיל הוא להיכנס לדיון על מהות השביתה הנוכחית. זה לא נושא שצריך להידון בוועדה הזאת. לשם כך יש ועדות אחרות. אנחנו צריכים לשאול את עצמנו שאלה אחת ויחידה: מדוע הדו"ח החריף הזה חוזר על עצמו כמעט מדי שנה, ושום דבר אינו משתנה. כך התייחסתי לענין, ולא מענין אותי המשבר הנוכחי. אני אומר שאין תקנה למוסד הזה, הוא נולד פגום. ואנחנו נושאנו מן הענין הזה.

היו"ר ד. ליבאי: חבר-הכנסת תיכון, נניח שאתה צודק וצריך להבריא את הדברים מהיסוד. ואכן יש טעם רב בדברייך שכך צריך לעשות. אבל מה שמדאיג הוא זה: נניח שיסגרו היום את הטלוויזיה; האם במציאות הפוליטית של היום אתה רואה מי שמסוגל לפתוח אותה? כלומר המשמעות היא שבמשך שנים לא תהיה טלוויזיה, לפחות ממלכתית.

ע. לנדאו: מה אתה מציע? שאנחנו נפתח את הטלוויזיה? ומה הלאה?

ד. תיכון: אני מבטיח לכם שאם נפתח את הטלוויזיה, מי שיושכב על הקרשים יחכה לנו בעוד עשרה חודשים, ובצדק. הוא יבחר לו את העיתוי המתאים. כי אנחנו לא מספלים בבעיות הקשות.

היו"ר ד. ליבאי: כלומר אתה חושש שאם היום נפתח את הטלוויזיה, מישהו יתחשבן עם הפוליטיקאים בתקופת הבחירות?

ד. תיכון: אני לא חושש, אני בטוח. אבל אני אומר, ללא כל קשר עם מה שקורה היום בטלוויזיה, אם הדו"ח הזה היה נכתב לגבי כל משרד אחר, הוא היה מעורר שערורייה רבתה. אבל אין בו שום דבר חדש. כל ענין השעות הנוספות, הציווד וכו', כל זה נכתב כל שנה. המבקרת הפנימית מתריעה על זה שנים, ומבקר המדינה

חוזר על זה, ואנחנו כל פעם ממליצים המלצות "סימיות" בפני הכנסת.
נהיה פעם אחת אמיצים ונקבל החלטה.

ע. לנדאו:
מה שאומר חבר-הכנסת דן תיכון זה בעצם מה שאמר פעם כרושצ'וב ליבטושנקו במהלך ויכוח חריף ביניהם, שאת הגיבן יישר רק הקבר. אינני חושב שזה המהלך שצריכים ללכת בו, כלומר להרוס ממש את הרשות. לא מוכרחים להגיע לזה. יחד עם זה בוודאי שאסור לפתוח את הרשות במתכונתה הנוכחית. אני גם לא חושב שהיה כאן ויכוח, לפחות בין אנשים שאני זוכר שהתבטאו על הנושא הזה, בוודאי לא מצד מר פורת. הוא אמר בעצם את מה שאומר חבר-הכנסת תיכון. לא מצאתי שום הבדל בין הדברים. ואשר לדיון על שכר ומשכורות, אינני יודע מה זה בכלל רלבנטי. במהלך הסדרת כל הדברים ברשות השידור צריך לספל גם בנושא הזה. אנחנו לא עשינו בזה שום דבר, ואותו משבר שפרץ הפעם, יפרוץ שוב. יש לנו נסיון עם שביתות "אל על" החל מתחילת שנות השבעים. בכל חצי שנה ועד אחר היה עוצר את החברה. הבעיה שם היתה מבנית עקרונית, לא בעיה של שכר. שם בוודאי לא יכולים להתאונן על שכר נמוך. וגם אחרי שהורידו את השכר ב"אל על", אחרי השביתה האחרונה, שכרם הוא מן הטובים במסך והעובדים שבעי רצון בהשוואה למצב הקודם.

לכן הייתי מציע, גם בדיון הזה, לנסות למקד את הדיון על מה הם הדברים הבסיסיים שטעונים שיפור, כך שכאשר רשות השידור תיפתח מחדש - שאני לא מציע לסגור אותה - הדברים יהיו מוסדרים. בין השאר צריך להשיב גם על אותו חשש מוצדק של חבר-הכנסת תיכון, כיצד לא יוכלו עובדי הרשות בעוד עשרה חודשים, כאשר ירצו, "להתנקט" בכל מיני אנשים.

ד. תיכון: מנקודת ראותם הם יצדקו.

ע. לנדאו: הם לא יצדקו. השירות הזה הוא שירות ממלכתי, הוא חיוני לדמוקרטיה, לתפקוד תקין של דמוקרטיה. לכן כל מדינה חייבת לדאוג לכך שהשירות הזה לא ינוצל לרעה על-ידי אף אחד. כך זה צריך להיות. היום המצב איננו כזה שהדברים האלה נשמרים. צריך לראות מה לעשות כדי שהם כן יישמרו.

הדיון היום הוא אמיתי, וצריך לראות מה הם הכללים העקרוניים שעל פיהם רשות השידור, כשתצא מהמשבר הזה, תצא ממנו כרשות שידור לדוגמה. אני מקווה שלא יקום ערוץ שני.

ד. תיכון: הוא יקום, הוא כבר מצוי בבתים. כל השידורים של תחנות הטלוויזיה הערביות יהיו כאן תום חודש ימים עם הלוויין. זה לא ענין שאני רוצה בזה. זה תהליך שמתרחש.

ע. לנדאו: אני מדבר על הערוץ השני.

בדיון הקודם שמענו מחברי הוועד דברים שבאמת קשים להם, על מערכת יחסים עכורה בינם לבין ההנהלה. בכלל לא קיימת ביניהם תקשורת, זו אולי אחת הסיבות. אבל יש גם סיבות אחרות הקשורות בנושאים מבניים, מה אלה יכולים להגיד לאלה, ובמה אלה יכולים לא להיענות למה שיגידו להם. אני מצטער שחברי הוועד לא אמרו איך הם רואים את הרשות בעתיד. הם אמרו: תגידו אתם, ואנחנו נגיב. אז ניגש עכשיו להצעות של מנכ"ל הרשות, שיאמר הוא איזו רשות הוא רוצה לראות בעתיד, ואני מציע שעל זה נקיים את הדיון.

מנכ"ל הרשות דיבר על כך שהוא מוכן להעלות את השכר ב-25%, בתנאי שיצומצם כוח האדם ב-20%. יש שאלה של כל נושא החוזים המיוחדים, במקביל למסלול הרגיל של עבודה על פי החכם קיבוצי, ועוד כל מיני דברים. אני מציע שנשמע על כך.

א.ח. שאקי:
אינני רוצה לחזור על דברים שעם חלקם הגדול אני מזדהה. שמעתי את דבריו של מר פורת, הם מאד משכנעים כמובן זה שאם לא יתוקנו הדברים שהוא דיבר עליהם, קשה לראות התקדמות. שמעתי גם את שר האוצר בוועדת החינוך, הוא אמר דברים דומים מאד. הוא איננו מעוניין לפגוע בשכר של עובדי הרשות, הוא מעוניין בהעלאתו, הוא מעוניין שלעובדי הרשות תהיה הרגשה טובה, אלא שצריך לקצץ. איפה פה הפער הבלתי ניתן לגישור בין ההנהלה לבין העובדים? שמעתי לפתרון את העובדים ושמעתי את מנכ"ל הרשות, וקשה לי לראות איך העובדים מצפים ללא הסכמה לבסיס הזה, שבנתונים הקיימים תוספת של 25% איננה באה בחשבון, אלא אם תהיה התייעלות. שר האוצר אינו נראה כמי שטוותר, ואני מברך אותו על כך, למרות שלא פעם אני מבקר אותו על כך שקרבנותיו הם אוכלוסיה חלשה. אבל במקרה זה לא מדובר באוכלוסיה חלשה. מדובר פה בפגמים רציניים מאד. חברת הכנסת תיכון אמר שאלה פגמים מלידה. ישבתי הרבה עם מר פורת וראיתי שבחוק יש פגמים יסודיים. לא אכנס לזה כרגע. אבל נראה שיש אור בקצה המנהרה, יש רצון משותף של כל הנוגעים בדבר שהמוסד הזה יתפקד, יש רצון לייצל, יש מציאות שאין להתגבר עליה ששר האוצר היטיב לתאר אותה בכל מיני הזדמנויות, והיא באה לביסוי גם בדברים שנשמעו כאן היום.

האם לא ניתן אחרי ישיבה כזאת לקבוע שתהיה ישיבה נוספת שבה ההנהלה והעובדים יגיעו לאיזו נוסחה מציאותית. כי יש כנראה חלק שרוצה להתעלם מהמציאות. השוואה לעתונות הכתובה, כפי שהבנתי היום, היא בלתי אפשרית משתי סיבות: א) מבחינת החוק; ב) מבחינת האפשרויות האובייקטיביות, בהתחשב בכך שההכנסות של הרשות לא זו בלבד שאין סיכוי שתגדלנה, אלא הן במגמה של ירידה, והירידה בלתי נמנעת מסיבות שבינתיים הפכו אובייקטיביות.

האם לא ניתן במסך השבוע הזה לגשר על הפערים, כדי שהוועדה הזאת, שתפקידה הוא אמנם אד-הוק לדו"ח הזה, תוכל לתקן דברים לעתיד לבוא לתקופה ארוכה. והיא בוודאי תשמח לעשות זאת. גם למבקר יש הרבה מה לבקר, הוא בוודאי ישמח לא לחזור לנושא הזה, ולעסוק בנושאים חשובים אחרים, ולא להשמיע אותם דברים שבתוקף הנסיבות הוא חייב להשמיע אותם. נראה לי שחסר פה גשר בין ההנהלה לבין העובדים, במסך חודש ויותר הוא לא נמצא, אבל אולי בעקבות הדברים שנשמעו כאן, שכולם נאמרו מתוך רצון טוב, מתוך הכרה שהכלי הזה חשוב ביותר, שעובדי הכלי הזה ראויים לשכר מיוחד ולהתחשבות - יימצא הגשר הזה. אבל בתנאי שזה ייעשה מבפנים, על חשבון התייעלות של ממש. האם יש סיכוי כלשהו שמה שנראה היום כשני מחנות, הנהלה מזה ועובדים מזה, יצטמצם לדעה משותפת של הרשות, כדי שהוועדה הזאת תוכל להתייחס אליהם כאל גורם אחד, ולחפש יחד דרכים איך למנוע תקלות בעתיד.

ח. רמון:
אני רוצה לשאול את מר פורת: בישיבה הקודמת תיאר את מצב שלמעשה אינך יכול לעשות כלום או כמעט כלום. אם כך, בשביל מה אתה שם? אני שואל זאת בחברות. חרי אתה לא מובטל, אתה באת מהעתונות, אתה יושב שם שלוש שנים וחצי ומנסה לעשות כמיטב יכולתך, אבל יש מגבלות אובייקטיביות שלא נותנות לך לעבוד. חוץ מזה העובדים מרגישים מה שהם מרגישים. ואנחנו נמצאים ב"דד לוק". אני מסכים שזה היה נכון גם לגבי המנהל הקודם וזה שקדם לו, גם הם אמרו שהם אינם יכולים לעשות ולא כלום בגלל סיבות אובייקטיביות. אז תבוא למי שצריך לבוא ותגיד: נתת לי מנדט, זו משימה בלתי אפשרית. או שתשנו את התנאים האובייקטיביים, או שאני יוצא מהעסק הזה. כי פה אני נוחל כאופן אישי כשלון חרוץ.

היו"ר ד. ליבאי: זו לא שאלה, זו כמעט עצה.

ח. רמון: לא. אני שואל, הוא צריך להסביר. זו לא עצה, זו בהחלט שאלה.

היו"ר ד. ליבאי:
אני מציע שנשמע עכשיו את גדעון עשת. זו איננה זכות המלה האחרונה, ולא הייתי רוצה שזה יישמע כך, אלא יותר כמשהו שיהווה פתיחה לעתיד.

אני רוצה לומר שלפני ימים אחדים לקחתי דברים עם שר החינוך, אתמול גם עם שר האוצר. רציתי להבין ממנו את הנוסחה של בורר, ולו גם במסגרות מסויימות, עשויה להתקבל על דעתו. לא אצטט אותו, כי כשהוא ירצה להשיב לכם הוא ישיב במישרין. אבל הרושם שאני קיבלתי משיחותי עם השרים היא שהדרך הזאת נראית להם בלתי מציאותית מסיבות ומנימוקים שהם הביאו. לכן אני חושש שהדרך הזאת, מבלי להתייחס כרגע לטיעון של עו"ד חיים ברנזון שלא בדקתי אותו ואינני רשאי להתייחס אליו בלי בידוק, אבל כקו שיביא את הצדדים בדרך של שלום לטיכום שביתה, כלומר מינוי בורר - אני רואה שגם כאן יש קשיים רציניים מצד הרשות הממלכתית, מצד שר האוצר.

ח. רמון: האם ההנהלה מסכימה לבוררות?

א. פורת: זה לא תלוי בהנהלה.

היו"ר ד. ליבאי:
זה לא תלוי בהנהלה, זה תלוי במי שיהיה חייב להעמיד את הכספים לרשות הרשות. וכל עוד ישנה ההיצמדות לחוק יסודות התקציב, הרי ששר האוצר צריך להסכים לזה. יושב פה נציג משרד האוצר, מיכה שדר. האם אתה יודע משהו על עמדת שר האוצר לגבי הצעת בוררות?

מ. שדר:
כרגע לא. אני מבין שבוחנים את זה מבחינה משפטית. אבל הדברים שאמרת כרגע מוסיפים

נוסף נוסף לעניין.

ח. רמון:
האוצר מתנגד לבוררות. אם יכפו עליו - לא תהיה לו ברירה. אבל באופן וולונטרי האוצר לא יסכים לבוררות. יש לו בסיון לא טוב עם בוררות. הם אף פעם לא יצאו טוב מזה.

היו"ר ד. ליבאי:
אני מציע שנשמע עכשיו את גדעון עשת.

ג. עשת:
אני רוצה לפתוח בזה שמכל הדברים שאמר אורי פורת, יש דבר אחד שהוא גם נכון, גם מוסכם עלינו. ואני חושב שזה הנושא היחיד שחברי הכנסת יכולים לתרום בו. ואביא את זה א-פרופו הסכם המסגרת. הסכם המסגרת באופן מפורש ביותר הוציא מכלל תחולה את החברות הממשלתיות, לפחות את החברות הממשלתיות העסקיות, ולא במקרה. הרעיון הוא שיש הבדל בין כימיקלים לישראל לבין רשות התיירות באילת, למשל. ההבדל הוא בזה שכימיקלים לישראל זו חברה עסקית לכל דבר, ואילו החברה לפיתוח מפעלי תיירות באילת זו חברה שמתקצבת מתקציב המדינה. ופה אנחנו מסכימים, גם ההנהלה וגם העובדים, שגם אם יפרקו את הרשות ויקימו חדשה וינסו מה שרוצים, התנאי היסודי לכך שהגוף הזה יעבוד הוא שמכיוון שהגוף הזה איננו מתקצב על-ידי הממשלה כבר שלוש שנים, הוא יהפוך למשהו הדומה ל"בי.בי.סי.", הוא יהפוך לקורפוריישן, ושם יחליטו מה שיחליטו.

במקביל צריך לעשות רק דבר אחד, צריך לשנות את החוק ולקבוע למשל שהאגרה תהיה צמודה למדד כדי שיפסיקו עם ההתמקחות הרגילות מדי פעם.

היו"ר ד. ליבאי:
בזה יש הסכמה. אני רק רוצה לומר לך שבזמנו, לאחר שניסיתי ללמוד את הנושא בעקבות דיוני

הוועדה לביקורת המדינה, ובהתייעצות, הצעתי לתקן את סעיף 24(ב) בחוק רשות השידור, ולהוסיף לחוק סעיף האומר: תנאי עבודתם של עובדי הרשות ושכרם ייקבעו באישור הוועד המנהל, בהסכם בין הרשות לבין ארגוני העובדים המייצגים את המספר הגדול של עובדי הרשות למקצועותיהם,"

ובכך לנתק את זה מכל הכבלים. אבל הנהלת הקואליציה עד היום לא נתנה לי להגיש את הצעת החוק הזאת.

ג. עשת:
אני עדיין חושב שחברי הכנסת, אולי גם הוועדה עצמה, יכולים לפתור את הנושא הזה. כי זה הנושא היחיד. חברי הכנסת יכולים לחוקק.

הי"ד ד. ליבאי:
לא נותנים לנו. נתתי לך דוגמה. לפני שנה וחצי הכנתי הצעה שאומרת בדיוק מה שאתה מבקש ומה שהמנכ"ל מבקש. אבל הכוחות הפוליטיים לא נותנים לקדם פתרונות

ג. עשת:
יכול להיות שזה קשה ומטובך. אבל אני אומר למי שמציע לפרק את הרשות ולהקים אותה מחדש - זה לא יעבוד, אם בכל דבר צריך לרוץ לבעל הבית. או שיעבירו את זה לבעל הבית חזרה, והוא ינהל את זה איך שהוא בלי עתונאים.

פה אני רואה את התרומה העיקרית שיכולה להיות לכל הדיון הזה.

אני רוצה להעיר כמה הערות. קודם כל לחבר-הכנסת שאקי. אנחנו הבנו שיש לממשלה בעיות עם הסכם המסגרת. לכן העלינו את ההצעה לדון על הסכם לשלוש שנים. הסכם המסגרת הוא רק לשנה; בואו נדבר על שלוש שנים. אינני יודע מי מציאותי ומי לא. כל מה שאמרנו הוא שבשלוש שלוש שנים אלה העסק יהיה פתוח. גם בענין זה לצערנו הרשות למיניהן אינן מוכנות להגיע להסדר סביר.

ח. רמון:
על הסדר מעבר לשנה ייכנסו למשא ומתן?

ג. עשת:
כן, אבל הם הציעו בהסדר לשלוש שנים את ההסדר של שנה, כלומר שנקבל מה שיהיה בסקטור הציבורי.

אני רוצה לומר דבר אחד על העיתוי, ולהוציא מכל הענין את מה שאמר חבר-הכנסת תיכון, וזה הנושא של הבחירות. היה אצלנו דיון כבד על השאלה מתי להכריז על שביתה. לאחר שלא הסתדרנו אמרנו שצריך להכריז שביתה. היו אנשים שאמרו: למה לעשות שביתה עכשיו? נעשה שביתה בספטמבר 1988. היו כאלה שתמכו בהצעה לעשות את השביתה בחודש אפריל 1988. זה נשמע תאריך מוזר, אבל אז רשות השידור תוציא הרבה מאד כסף על חגיגות שנת הארבעים, אנחנו נוכל לטרפד אותם. אלה שני מועדים כאילו מאד יפים. אנחנו אמרנו: לא, עם כל הכבוד אנחנו לא משחקים את המשחק הזה, אנחנו אנשים אחראיים, למרות שיש החושבים אחרת, אנחנו לא מחכים כאילו למערכת באיזו שהיא פינה. ובכך שקלנו והחלטנו שלא נעשה את הדברים האלה. אינני רואה את איגוד העתונאים משבית אמצעי שידור ממלכתי ערב הבחירות. זה לא מתקבל על הדעת ולא נעשה את זה.

אני רוצה להעיר כמה הערות שנוגעות לדברים עקרוניים שקשורים לרשות השידור. דבר אחד הוא החשבונות למיניהם. את זה קל מאד לפתור. עכשיו סוף סוף שמעתי כמה עולה עתונאי ברשות השידור.

ע. עמר:
זה לא מה שהוא עולה, זה מה שהוא מקבל. הוא עולה הרבה יותר.

ג. עשת:
אם זה 1,600 שקלים, ואם מוסיפים לזה 25%, שזה מה שאנחנו רוצים, אנחנו מגיעים לתוספת שנתית בסדר גודל של 4 מיליון שקלים. תקציב רשות השידור הוא 130 מיליון שקלים. אינני יודע איך מגיעים לכל החשבונות האלה. אני רוצה להגיד שהחשבונות שמר פורת מנהל פה, מעבר לזה שהם לא נכונים, הם פשוט הונאה של ציבור העתונאים. אנחנו יושבים בקיץ עם אנשי רשות השידור, והם אמרו לנו שאם הסכם השכר בסקטור הציבורי יהיה על 5%-8%, הם יוכלו לשלם את ההסכם של העתונות הכתובה, והם לא יעלו את הטענה שהענין הזה יתגלגל הלאה. הם גם הוציאו מכתבים לכל הסקטורים האחרים ברשות השידור,

שאינן הצמדה בין הסקטורים השונים שם.

א. פורת: מי אמר לך את זה? לפני שאתה מדבר על הונאה תגיד מי אמר לך את זה.

ג. עשת: מי שמוסמך מטעמך לנהל משא ומתן עם העובדים.

המכתבים האלה ישנם. הם הקריאו לנו אותם באותה ישיבה. כשנכנסנו לישיבה, היה להם מכתב ביד של איגוד הסכנים שאמר: מה שתנו לעתונאים תתנו לנו. הם הוציאו אליהם מכתב שבו נאמר להם שזה לא בא בחשבון, שישכחו מזה.

אנחנו היינו בסדר ודחינו את השביתה עד אחרי שייגמר ההסכם בסקטור הציבורי. ואז, גם לא עומדים בהבטחה הראשונה שהם יכולים לשלם, וגם לא עומדים בהתחייבות שלא להעלות את השענה של הגלגול. עם האנשים האלה יש לנו עסק.

כשאני שומע את ההרצאה של מר פורת אני יכול לומר: זו באמת הרצאה בלתי רגילה בתור נאום התפטרות של מנכ"ל של שירות ציבורי. אגיד אחד לאחד על מה מדובר.

ברשות השידור יש רדיו ויש טלוויזיה. מנהלי הרדיו והטלוויזיה לא מתעסקים בעניני שכר, אלא רק הנהלת רשות השידור. אז אם העסק הזה כל כך מוצלח והמנהל פועל כמו שצריך - - -

היו"ר ד. ליבאי: נתתי לך רשות הציבור, ולא אגביל אותך. אבל תנסה להיות קונסטרוקטיבי. הרי זו לא בטה ציבורית שבאים לומר בה מה כל כך אחד חושב על השני. המנכ"ל הוא מנכ"ל, אנחנו לא מינינו אותו ואיננו דנים כרגע בהמשך כהונתו. הוא המנכ"ל. יש לכם ביקורת על המנכ"ל, הדברים ידועים. לכן אני מציע לך לעזוב את הצד של מערכת היחסים, אל תיכנס להערכה שלך על תפקודו של המנכ"ל, והוא לא יעריך את התפקוד של ועדי העובדים. הוא גם לא ניסה לעשות זאת. נסה לדבר על הבעיות עצמן, כאן זה יהיה הכי אפקטיבי. אנחנו דנים בזה לא מפני שאין לנו נושאים אחרים לדון בהם. זה די מטריד את כולם ויש על זה דיבורים. אני מדבר על שר האוצר, מדבר על שר החינוך, אני מנסה איך שהוא לראות אם אפשר להביא לאיזה פתרון, אם לא היום - אז מחר, בצורה זו או אחרת. וייתכן מאד שצריך יהיה לעסוק בזה בצורה זו או אחרת בעוד חודש בקפטיסי אחרת. איבני יודע, תשכיל אותנו יותר במהות, ואל תיכנס להערות האלה. זו עצתי. אם תרצה לנהוג אחרת, לא אגביל אותך.

ח. רמון: אני מצטרף לשאלה של היושב-ראש: על איזה דרכים אתם ממליצים או איזה דרכים תהיו מוכנים לקבל כדי לחזור לעבודה? הרי זה מה שנשאל את המנכ"ל, ואנחנו מצפים לשמוע ממנו על כך. מה צריך לקרות כדי שאתם תחזרו לעבודה?

ג. עשת: הצענו שורה של הצעות. כולן נדחו. איבני יודע איזה פורום דחה אותן. תוך כדי הדיונים עלה הנושא של ההתייעלות, דבר שמנכ"ל רשות השידור פתאום גילה עכשיו. באו אלינו ואמרו: אתם צריכים להתייעל. והנה מנכ"ל רשות השידור פתאום גילה בפורום המכובד הזה את הסכמי הרדיו על המיכסות. הוא אמר שיש תכניות של שעה שעובדים עליהן חודש. נניח שיש דבר כזה. אנחנו באנו עוד לפני כמה שבועות ואמרנו להם: במסגרת ההתייעלות, האם אתם רוצים לשנות את מיכסות העבודה? האם אתם רוצים לבטל את השעות הנוספות? אתם רוצים להוסיף שעות נוספות? אתם רוצים לגרוע? מה אתם רוצים? אז יש דבר אחד מוזר בעינינו שאנחנו לא מצליחים להבין אותו. בא היום המנכ"ל ומוצא פגם בהסדרי השעות הנוספות, במיכסות העבודה, ועוד ועוד פגמים, ובכל שנה ללא יוצא מן הכלל הוא חותם על הסכם שמאריך את ההסכם הישן. אני העליתי את זה בישיבות אתם, מה קורה עם השעות הנוספות ועם המיכסות. כי בהצעות שהגשנו לרשות השידור יש לנו משחק

מסויים בענין הזה. אפילו אמרתי לאנשי רשות השידור מה גודל המשחק שאנחנו יכולים לשחק אתו. אז פתאום היום המנכ"ל, לאחר שהוא מכהן בתפקידו שלוש שנים וחצי, גילה שהסכם השעות הנוספות איננו טוב.

היו"ר ד. ליבאי:
אני מבקש שלא תשכחו את ההקשר של הדברים שבו אנחנו דנים. יש גם ועדת החינוך של הכנסת, אינני רוצה להיות כפיל שלה בכל דבר. אני רוצה להכין את הבעיות. מבקר המדינה מגיע להגדרה שהמצב ברשות כפי שעולה מממצאי הביקורת גובל לעתים באנרכיה, פוגע בזכויות האזרח משלם האגרה, גורם בזבוז בניצול משאבי הרשות, וכיוצא באלה. המנכ"ל נמצא במצב שאת כל הצעותיו, גם בוועדה לעניני ביקורת המדינה וגם בוועדת החינוך, לא קיבלו. אלה דרישות שמחייבות שינוי חוק. הוא אומר: הטלוויזיה פועלת לפי חוק שלא ראה לנגד עיניו טלוויזיה. כשחוקקו את חוק רשות השידור לא היתה טלוויזיה. והוא תובע את זה כל הזמן, הוא רוצה את הרפורמות והשינויים, ולא נותנים לו, וזה לא בכוחו. יש לו טענות גם לכנסת וגם לממשלה. הוא איננו כל-יכול.

ועכשיו יש הדו"ח של מבקר המדינה. לא המנכ"ל אומר, אלא מבקר המדינה אומר מה שהוא אומר על ההסכמים, על השעות הנוספות, על תנאי העבודה ברשות, ובסוף הוא אומר: יש שם אנרכיה ופגיעה בזכויות האזרח.

אז עכשיו צריך לשבת ולדון מתוך רצון טוב, לא לומר מי אשם ומי אינו אשם. אם אתה רוצה, צא לעובדים ותגיד מה שאתה רוצה. צא לציבור ותגיד מה שאתה רוצה. אני מדבר אתך ענינית. נסה לראות אם עוד אפשר כן לבנות, או האם מסקנתו של חבר-הכנסת תיכון היא הנכונה, שכולנו צריכים להציע אחרי הישיבה חוק שסוגר את הרשות.

מצד אחד מדובר פה בהנהלה, מצד שני בציבור, מצד שלישי בציבור עובדים. ולא בגלל בחירות, ציבור עובדים הוא חשוב מאד. אני שואל אותך: האם אתה רואה דרך ליעיל? האם אתה רואה דרך לעשות משהו? איך יוצאים מהבוץ הזה? בקווים כלליים.

ג. עשת:
בענין הייעול - אנחנו לא מכירים את רשות השידור, את תקציביה ואת הצורה שבה היא עובדת. עם כל הכבוד, יש גבול להצעות ייעול שאנחנו יכולים להעלות. אמרנו מה אנחנו מוכנים לעשות: בכל מה שקשור לעתונאים, לגבי צורת העבודה שלהם, מיכסות העבודה שלהם, שעות העבודה שלהם וכו' - אנחנו מוכנים בהחלט לדבר. אנחנו כבר יושבים חודש במשא ומתן ומבקשים: מה אתם רוצים שאנחנו נעשה? מיכה שדר השתתף בישיבה האחרונה שהיתה שלשום. אי אפשר להוציא מהם שום דבר; איננו יודעים מה הם רוצים

אומר המנכ"ל, ונניח שהוא צודק, שאי אפשר לתחום את שעות העבודה של העתונאי. אבל יש חוק במדינה או יש הסכמים שאומרים שעיתונאים מסוגים מסויימים עובדים 40 שעות בשבוע. זה לא יכול להיות 100 שעות בשבוע, זה בניגוד לחוק. בכל העתונות במדינת ישראל, אפילו מה שהמנכ"ל קורא עתונות פרופר, אתה עובד מספר מסויים של שעות בשבוע; מעל לזה אתה מקבל שעות נוספות. רוצים לבטל את זה? אני מוכנים. אבל האם אתה יודע כמה זה יעלה להם? אם רוצים להגיד שהעתונאי יעבוד כך וכך שעות, בלי הגבלה - בבקשה. אנחנו מוכנים לדבר על הענין הזה, אם זה מה שמציק להם.

באו אלינו ואמרו למשל: לא ייתכן שצלם יעשה אייטם אחד ליום. אמרנו: נכון, בואו נעשה הסדר שצלם עובד שמונה שעות ביום; גומר אייטם אחד, יוצא לשני; גומר את השני - יוצא לשלישי וכך הלאה, עד שייגמרו שמונה השעות שלו. לא מצליחים להגיע לדברים מהסוג הזה בדיונים שאנחנו קיימנו.

אבל יש פה קושי אמיתי, ועל כן אני חושב שיקשה על הוועדה לטפל בענין הזה. ניקח את הפרשה של המיכסות ברדיו. יש נניח דבר קל. אתה אומר: כמה זמן לוקח להכין תכנית של מוסיקה קלסית

ב"קול המוסיקה"? אתה אומר שעתונאי צריך לעבוד עשר דקות עד שימצא את התקליט שהוא רוצה, ישים אותו, ואז התקליט רץ ארבעים דקות. אז פתרנו את בעיית "קול המוסיקה".

ניקח את רשת ג', שם כל שיר במשך שלוש, חמש או שש דקות; כמות העבודה הנדרשת היא יותר גדולה, אז יש לנו כבר בעיה מסוג אחר.

ניקח לדוגמה תכנית דוקומנטרית של שעה על קרב לטרון, למשל. פה כבר מתחיל דבר לגמרי שונה. צריך לשבת כמה שעות בספרייה, לקרוא ספרים, מאמרים, לראיין אנשים, להכין "ליין אפ" של תחקיר. האם אתם יודעים כמה זמן לוקח לעתונאי פרופר להכין כתבה של 2,000 מלים, שזה האקוויולנט לתכנית דוקומנטרית, על קרב לטרון? בוודאי שזה לוקח לו חודש, אם הוא עושה את עבודתו נכונה.

אפשר להגיד שכל שעת שידור שווה שתי שעות עבודה. נניח שהולכים לפי חישוב גם כזה. אבל זה לא עניני, זה בלתי אפשרי.

ובכן אנחנו אמרנו: נלך להסדר כזה שעתונאי יעבוד שמונה שעות ביום, ומה שיפשה באותן שמונה שעות זה מה שיהיה, בלי מיכסות וכדומה. האם זה מה שרוצים?

הנושאים האלה מאד מורכבים, אי אפשר לתת להם פתרון קל. אם רשות השידור היתה אומרת: אתם רוצים 20% תוספת שכר, אנחנו רוצים שאתם תגדילו את המיכסות ב-20% - ואגב, לא בכל מקום יש מיכסות - היינו אומרים: נבדוק, אולי כן, אולי לא, אינני יודע. אבל גם את זה הם לא אומרים לנו.

אני רוצה לומר שנושא ההתייעלות נראה בהתחלה לאיגוד הארצי של העתונאים כדבר שבא פתאום מהאוויר; הוא גם נראה לנו כדבר שנשלף מישיבה מסויימת. אבל אחר כך אמרנו: יש באמת בעיה, צריך לדבר עליה. אבל היא מורכבת מהרבה מאד פרטים. יש סוגים שונים של עתונאים: יש רפורטרים, יש עורכים, יש עורכי חדשות ברדיו, יש הרבה מאד תת-מקצועות בענין הזה, לכל אחד יש פתרון שונה, כפי שהיה בפועל עד היום הזה. אז אולי הפתרון שמצאו איננו טוב. בענין הזה אנחנו מאד גמישים ומוכנים לכל הסדר.

עוד מלים אחדות על הנושא של הארבעה ימים שפתאום מעלים אותו, איך עתונאים עובדים ארבעה ימים כאשר השדרים שבעה ימים. ההמצאה של הארבעה ימים היתה המצאה משותפת של האיגוד הארצי ושל רשות השידור. אמרו: שבוע עבודה הוא 40 שעות. ואגב, בכל העתונות, במקצוע הזה, הוא 40 שעות. אז לא נתעסק ארבעה ימים בשעות נוספות, ונגיד שבארבעה הימים האלה אין שעות נוספות. מכאן צמח הענין הזה של ארבעה ימים. האם רוצים לבטל את ההסכם על ארבעה ימים ולהגיד שיעבדו משעה שמונה עד שעה איכס, או במשמרות, או כדומה? אנחנו לא יכולים להיכנס לענין הזה כהצעה של האיגוד הארצי. הרשות צריכה להגיד לנו מה היא רוצה מאתנו בענין הזה. אנחנו ממש לא יודעים. אבל אנחנו מוכנים לדבר ולדון על כל דבר וענין.

והערה אחרונה שלא כל כך קשורה לענין הזה. מפריע לי הנושא של מה שקרוי השיק הפתוח, שאנחנו דורשים הסכם שבו יש שיק פתוח על הסכמי הארגונים הכלכליים. נכון. רשות השידור תמיד חתמה על דבר כזה, חוץ מאשר בשנה האחרונה. גם לא דרשנו את זה. הרי הם הפסידו בבית-משפט בגלל הסעיף הזה. ואורי פורת עוד מתהדר, לדעתי לא בצדק, שהוא שהפסיק את הענין הזה. כל השנים היו להם הסכמים כאלה. אמרנו גם לממונה על השכר: מה קרה במדינת ישראל שהיום רוצים לשנות הלכות בעניני שכר? זה תמיד היה כך, לא באנו עם דרישה חדשה. אמרנו שמה שהיה הוא שיהיה בנושא הזה. האם אי-פעם כשאנחנו חתמנו על הסכם כלשהו, ההסתדרות או מישהו אחר אמר: בגלל שהעתונאים קיבלו כמה לירות גם אנחנו רוצים כמה לירות? לא היה דבר כזה. יש שיק פתוח; תמיד היה.

אני רוצה לסכם בדבר אחד. אשתי היא מה שמר פורת קורא עתונאית פרופר. אני עובד בידיעות אחרונות. לפני שמונה שנים היא היתה בדרגה אחת גבוהה משלי והשתכרה ב-30% יותר ממני. היום אני משתכר בכ-60% יותר ממנה, כשהיא עובדת 70 שעות נוספות בחודש, ועובדת אותן, ואני לא עובד שעה אחת נוספת. הפערים האלה קרו בגלל שני דברים: האחד, מפני ש"ידיעות אחרונות" נעשה רווחי בשנים האחרונות והצליח לשלם שכר; שנית, מפני שברשות השידור שכרם של העתונאים נשחק בשנים האחרונות ב-25%. גם מר פורת אמר את זה. ורשת השידור לא קפאה על שמריה מבחינת ההכנסות. להיפך, עם כל משדרי החסות בטלוויזיה ועם הכמות העצומה של פרסומת ברדיו, הכנסותיה גדלו. אני עושה עבודה נוספת ברדיו, בתכנית הנקראת "על מספרים ואנשים". כשהתחלתי לעבוד שם לפני עשר שנים היו שתי פרסומות בתכנית, בהיקף של שתי דקות; עכשיו יש קרוב לשמונה דקות פרסומות. האם ההכנסות של העתון "לעצטע נאייס" גדלו כמו ההכנסות של רשות השידור מהפרסומות? לא. אבל הוא שילם לעתונאים. עכשיו האוצר רוצה לשנות הלכות במדינת ישראל. באנו לאוצר ואמרנו: אתם רוצים שמעכשיו העתונאים ברשות השידור לא יהיו יותר צמודים לעתונות הכתובה, יהיו צמודים לסקטור הציבורי - בבקשה, נבנה סולם אחר. אז את זה האוצר לא מקבל. הם רוצים את הסולם של העתונות הכתובה, עם הצמדה לסקטור הציבורי. למה? אם אתם רוצים הצמדה לסקטור הציבורי, למה שיהיה סולם של העתונות הכתובה?

היו"ר ד. ליבאי: תודה. אני מציע שנשמע עכשיו את נציג האוצר, מר מיכה שדר.

מ. שדר: עמדת האוצר היא שרשות השידור היא חלק מהמגזר הציבורי ומשום כך צריך לחול בה הסכם המסגרת. גם ההסכמים שנעשו בעבר לבשו צורה שעמדה במבחן של הסכמי המסגרת בשירות הציבורי. וכל זה נעשה בתקופה שההסכמים בעתונות הכתובה וההסכמים במגזר הציבורי היו ברמה דומה. זה השתנה בהסכם האחרון, ואז פרץ הסכסוך הנוכחי.

היו"ר ד. ליבאי: האם זה גורם לפריצת ההסכם אם היתה הצמדה דה-פקטו, כפי שאומר המנכ"ל, לעתונות הפרטית?

מ. שדר: בוודאי.

היו"ר ד. ליבאי: האם זו לא עילה לומר ליתר המגזרים: כאן היתה לנו פחוייבות; אין לנו פחוייבות כזאת בשום מגזר אחר, לכן כאן אנחנו יכולים ובמקום אחר לא. זו פריצה מוגבלת, לא?

מ. שדר: בוודאי שלא. זו אחת הבעיות. היום, במצב הכלכלי שבו אנחנו נמצאים, ובפרט במצב יחסי העבודה במגזר הציבורי, יש חשיבות עליונה לממשלה, למעסיקים הציבוריים, על דעת ההסתדרות, לשמור על הסכם המסגרת. וכולנו יודעים שלא כל איגודי העובדים ולא כל חברי ההסתדרות קיבלו את ההסכם. לכן יש חשיבות עליונה לשמור עליו ולא לסטות ממנו.

היו"ר ד. ליבאי: כלומר במקרה זה יש זהות אינטרסים בין הממשלה לבין ההסתדרות הכללית.

ג. עשת: זה לא נכון. אנחנו אמרנו לאנשי האוצר ולכולם: הסכם לשלוש שנים, ובשנה הראשונה לא ייפרץ הסכם המסגרת.

היו"ר ד. ליבאי: הבנתי היטב את הענין של שנה מול שלוש שנים. אבל לא מוכנים ללכת לענין של שלוש שנים.

מ. שדר:

ההסכם נחתם כמעט באמצע השנה שעליה הוא חל. נשאלו רק חמשה חודשים לסיום ההסכם. בעוד חמשה חודשים ייפתחו דיונים על הסכם חדש, והכוונה לפתוח אותם יחסית מוקדם, ואז אפשר להעלות דברים חדשים.

נקודה חשובה מאד היא כל נושא ההתייעלות, הן בהקשר של הבעיות ששמענו עליהן ברשות, והן מבחינת הטכמי השכר. עוד בשנת 1986 הסכים הלל דודאי, הממונה על השכר אז, לתוספת שכר, אם תהיה התייעלות, לרבות צמצום בכוח אדם, מוכרת על-ידי הרשות, בשיעור של 20%. ובהסכם המסגרת האחרון נקבע סעיף 8, שאנחנו מוכנים לפעול לפיו, זה פתח לפתרון של הרבה בעיות, הן בתחום של הבעיות המורכבות ברשות השידור והן בתחום השכר. הבעיה היא שנציגי העתונאים רוצים למשוך את העגלה לפני שרתמו את הסוסים, כלומר לקבל תוספות שכר, ולהצהיר או לכתוב משהו על התייעלות, כאשר לא ידוע אם היא תהיה ואיך היא תהיה. זה נושא כבד וקשה שלא ניתן לפתור אותו אפילו במשך שבועות. הדרך צריכה להיות הפוכה: אם תהיה התייעלות, תינתן תוספת.

היו"ר ד. ליבאי:

קל לנציגים להסכים עקרונית על התייעלות, כי זה מושג חיובי. אבל המשמעות שלו נוגעת לבני אדם שיצטרכו לעזוב את מקום עבודתם, וקשה לוועד לבוא ולהגיד: אני כאילו דואג רק לחלק מהעובדים שתנאיהם ישתפרו, אבל אחרים ילכו הביתה. ומדובר כנראה גם על מספר לא כל כך קטן. אפשר גם להבין את הקושי של ועד בענין הזה.

מ. שדר:

הנושא בהחלט לא פשוט, הוא מורכב ביותר, אבל הדרך צריכה להיות שייערך איזה שהוא מנגנון, יתפרס על פני זמן, וכשתהיה התייעלות - תינתן תוספת שכר.

היו"ר ד. ליבאי:

לוועד עובדים קשה מאד להסכים לנוסח שמשמעותו האמיתית היא פיטורי עובדים והפסקת עבודה. אבל הוא אומר: אם יפסוק לי את זה מישהו, אני אכבד את זה. מכאן בא הענין של בורר. בורר בעצם לא יוכל להגיע למסקנה אחרת לאחר שישמע את מכלול הענינים. אם תהיה התחייבות של העובדים לקבל את פסיקת הבורר לאחר שהנושא כולו יוצג בפניו והוא יגיע למסקנה שאין דרך אחרת - האם קשה לכם לקחת את הסיכון הקטן הזה, ולו גם במסגרת תנאי בוררות מאד מוגבלים? אם יש רצון לצאת מהמבוך, אני חושב שאתם יכולים להסכים לזה.

מ. שדר:

נושא הבוררות הוא נושא יחסית חדש, אני לא כל כך מעודכן בו וקשה לי להתייחס לזה. אני יודע שהנושא נבחן מבחינה משפטית. לגבי מדיניות, אני מניח שעוד לא נקבעה עמדה, על כל פנים אני לא יודע אם נקבעה עמדה. צריך לחכות ולראות מה תהיה עמדת האוצר.

היו"ר ד. ליבאי:

אנחנו לא נסיים היום את הדיון. אני מבקש ממנכ"ל הרשות להתייחס עכשיו לנושאים אחרים, הוא הפסיק באמצע דבריו. אני מודה שאני כשלעצמי למדתי היום הרבה דברים.

א. פורת:

אני אינני מציע לסגור את הסלובוויזיה או את רשות השידור רק מפני שהענינים שם לא בסדר, מפני שזה קו מסוכן מאד. על פי אותו הגיון אפשר לומר שגם במדינה יש כמה דברים שהם לא בסדר, אז צריך לסגור את המדינה ולהקים אותה מחדש. אין לדבר סוף. אני חושב שרשות השידור, למרות חולייה, למרות הקשיים האובייקטיביים שבהם היא חייבת להתנהל, בגלל חוק בלתי אפשרי, היא בכל זאת לא כל כך גרועה כשמדובר בשידורים. הרדיו שלנו הוא אחד הטובים בעולם; הסלובוויזיה שלנו היא לא מהגרועות בעולם. נראה את הדברים בצורה אובייקטיבית. יש קשיים, יש בעיות, יש יותר מדי עובדים, על כל עובד שעובד יש עובד שלא עובד. ואחת הרעות החולות של רשות השידור, כאשר מדובר בשכר, היא עודף כוח האדם. אי אפשר לדבר ברצינות על תוספות

שכר משמעותיות שתינתנה לכולם, לאלה שעובדים ולא להם שאין להם מה לעשות
שם. אין לזה הצדקה ציבורית, משפטית או מוסרית.

הצרה היא שאין שפה משותפת בין הנהלה כלשהי
לבין ועד עובדים כלשהו כאשר מדובר בפיתורים. לכן הנתק בין הנהלה
הזאת לבין נציגי העובדים האלה. אנחנו מנהלים אתם מסא ומתן ומדברים
אתם שעות רבות, עד אחרי חצות, בישיבות מרתוניות. כשאנחנו מגיעים לנושא
של צמצומים, שלא לומר את המלה הגסה פיתורים - הכל מתפוצץ ואין על מה
לדבר. הם מוכנים לשמוע הכל, חוץ מפיתורים, כאשר פיתורים הם העיקר.

ג. עשת: אבל מוכנים לדבר על פרישה.

א. פורת: אני לא הפרעתי לך, מר עשת, שמעתי את כל
הדברים שאמרת, ביניהם גם דברי הבל. ואגב,
לומר בכנסת הונאה על דברים שסגן המנכ"ל עמר אמר למשלחת המסא
ומתן, לא לך, זאת הונאה. במקומך הייתי נזהר מאד מלהשתמש במלה הזאת
כאן. ואם היושב-ראש יסכים, אבקש את מר עמר להשיב על הטענה של הונאה.

לגבי הרעיונות שהועלו כאן, שהמנכ"ל יתפטר
וזו יפתור את כל הבעיות - על פי אותו הגיון אני יכול לומר לחבר-הכנסת
חיים רמון: אתה כבר שנים נלחם על מסא ומתן עם אש"ף, על שלום עם
פלשתינאים, אתה לא מצליח, תתפטר. לא הצעתי לו את זה. כל אחד צריך
להמשיך להילחם במה שהוא מאמין, ולא להתפטר. אני לא באתי לרשות השידור
כדי להתפטר ממנה, באתי לרשות השידור כדי להשליט בה סדר, עם מעט
הסמכויות שיש לי. ואני פועל על פי הנחיות של מבקר המדינה, מכבד אותן,
מפריך אותן, בשבילי אלו מצוות עשה. וכאשר מבקר המדינה כותב לי שענין
החלטות של העתונאים ברשות השידור הוא שערוריה ציבורית, שזה לא עולה
בקנה אחד עם רמת המוסר הציבורי, ואני מבקש להנהיג שם סדר ולפרסם
נוהל שמחייב את כל העובדים שהם חייבים לקבל היתר לעבודה פרטית -
אז אגודת העתונאים הזאת שמר עשת מייצג אותה מבטלת את ההוראות של
הנהלה. זה מעשה בלתי חוקי על פניו, בלתי מוסרי, בלתי ציבורי.
אנחנו יושבים בוועדה לעניני ביקורת המדינה, וזה עומד על סדר היום.
אגודת העתונאים נותנת היתר לעתונאים לעשות ככל העולה על רוחם בנושא
של עבודת פרטיות. יש שם מקרים שלא עולים בקנה אחד עם האתיקה
העתונאית, ויש גם מקרים שאינם עולים בקנה אחד עם החוק הפלילי. האם
זה תפקידו של איגוד מקצועי, להגן על עבריינים?

אני עושה כמיטב יכולתי להשליט סדר במערכת
בלתי אפשרית. עדיין לא נואשתי, אינני מתפטר, אין לי שום כוונה להתפטר,
ואעשה כל מה שאני יכול בתקופת הזמן שהממשלה הטילה עלי. ותרשו לי
לומר בכל הענווה שאני יותר מכל מנכ"ל אחר הצלחתי לחשוף את הדברים
שטעונים תיקון, ואפשר לראות כבר סימנים ראשונים, רציניים, אמיתיים,
ומה שחשוב מכל דבר אחר - זו הכנסת תיקונים בחוק רשות השידור. יש
על זה החלטות של ועדות, ובסופו של דבר לא יהיה מנוס מזה. במקום
לסגור את רשות השידור, צריך לאפשר לה לפעול כרשות שידור. וכדי
לאפשר לה זאת, צריך שיהיה לה חוק שמאפשר לה לפעול כרשות שידור.
רק מפני שאין לה חוק כזה, מתרחשים דברים כפי שמר עשת תיאר אותם.
ולא יעזור לאף אחד אם זורקים את האשמה זה על זה. המשחק הוא כזה מפני
שכללי המשחק הם כאלה. וצריך לשנות את כללי המשחק.

רשות השידור איננה רכוש של אף אחד, חוץ
מאשר של הציבור. היא איננה רכוש העובדים שלה. ולא יעזור לאף אחד
שום דבר בענין השכר שהוביל אותנו לשביתה הממושכת ביותר בתולדות
רשות השידור. לשובתים אין שום "קייס". זה לא שהמנכ"ל הזה לא מבין
אותם או לא רוצה להבין אותם. גם שר האוצר לא מבין אותם, גם שר החינוך
ומזכ"ל ההסתדרות אינם מבינים אותם, גם ועדות הצנסט והציבור אינם
מבינים אותם, ולכן המנכ"ל צריך ללכת? מי כן מבין אותם?

מה שצריך לעשות ברשות השידור הוא לבצע את חמשת הסעיפים שאני פרסמתי, אותם סעיפים שקראתי להם תכנית הצלה. זו איננה תכנית ההצלה של אורי פורת, אלא תכנית ההצלה של רשות השידור. ואם זה לא יתבצע, יכול להיות שצודק חבר-הכנסת תיכון, לא יהיה מנוס אלא לסגור את המוסד הזה. אני עושה כל מאמץ כדי שזה לא יקרה. ואני קורא לעובדים לעשות כל מאמץ כדי שזה לא יקרה.

הנקודות שפרסמתי ידועות, ואין לזה שום קשר עם הסכם שכר. לגבי הסכם שכר, נציגי השובתים שמעו מנציג האוצר יעקב דנון: תחתמו על הסכם שכר כמו כל המשק עד אפריל; עד אפריל תיכנסו למשא ומתן רציני על נושא ההתייעלות, שממנו תבוא לכם הרווחה. אף אחד לא יכול לדבר על רווחה לפני שיש הסכם שכר. ואנחנו קיבלנו מהאוצר מה שאף מוסד במדינה לא קיבל. האוצר אמר לנו: בהתייעלות השמים הם הגבול, ככל שנתייעל יותר, ככל שנוציא יותר אנשים מהמערכת - כך נוכל לשלם יותר תוספות שכר. אני מדבר על תוספות שכר, שצריכות לבוא מעל להסכם שכר. מה שהעיתונאים רוצים זה קודם את התוספות ואחר כך את ההסכם, קודם את הכסף ואחר כך את ההתייעלות. זה לא בא בחשבון. וכל התרגילים וכל האקרובטיקה המילולית שמנסים להשתמש בהם, כולל הכפשות והשמצות בעתונים והסתמכות על דיסאינפורמציה - כל זה לא ישנה את העובדות. זה לא יעזור. ברשות השידור, כשמדברים על התייעלות, צריך לקרוא לילד בשמו. אני אומר שלפחות 80% מההתייעלות ברשות השידור זה צמצום בכוח אדם, גם ברדיו וגם בטלוויזיה. בלי הצמצום הזה בכוח אדם לא תהיה שום התייעלות.

הי"ר ד. ליבאי:

אני רוצה לומר משהו, ולא לומר יותר מדי. אני אומר זאת לנציגי העובדים. הרושם שנוצר, והלוואי ואני סועה, הוא שמישהו לא הכין פה מספיק שעורי בית. זה מצד אחד. מצד שני, שהמשלה לא דאגה בעוד מועד להכניס לחוק את התיקונים שבאמת נדרשים מעצם מהותם, כפי שנאמר גם בוועדה זו מזמן, ואני יודע שגם המנכ"ל מתריע על כך. אינני אומר שצריך לקבל את כל התיקונים שהמנכ"ל מציע. אבל זה שהמצב מבחינת החוק לא טוב - זה ברור.

אני מנסה להיות כרגע במסגרת הוועדה הזאת, ובמסגרתה לסמוך על דו"ח מבקר המדינה. אנחנו מגיעים לרגע של אמת. לא יפרצו את הסכמי השכר, ושום דבר כנראה לא יעזור. מצד שני, לתבוע מהעובדים להסכים לפיטורים, והרי זו המשמעות של התייעלות - גם זה לפי דעתי לא ריאלי. העובדים יכולים לכל היותר להגיד: אנחנו מתקפלים וחוזרים לעבודה, אבל אינני מאמין שהם יגידו שהם מסכימים לפיטורים.

לנושא הזה יש הבעה ברורה בדו"ח מבקר המדינה, בעמ' 1045. לאחר שהמבקר מזכיר את הוועדה להתייעלות, לאחר שהוא אומר שרק כתוצאה מהתייעלות אפשר יהיה להגיע לחסכון שיביא לתוספות ניכרות בשכר, וכל זה כתוב פה, כותב מבקר המדינה: "במסגרת המשא ומתן בין הנהלת הרשות לעובדים הציעה הרשות מספר פעמים, הן לאיגודים היציגים של העובדים והן לוועדי העובדים, להביא את כל חילוקי הדעות בתביעות הכלכליות להכרעתו של המוסד לבוררות מוסכמת, וזאת בהתאם לחוק רשות השידור וחוק יסודות התקציב, לאחר שהממונה על השכר במשרד האוצר הסכים לכך מראש". אני אומר את זה לכם, נציגי העובדים. לא עולה על דעתי שמבקר המדינה כתב את זה בלי שבדק, כי הנסיון שלי עם הדו"חות של המבקר הוא מצויין מבחינה זו שהדו"חות מאד מאד אמינים ומאד מאד מבוססים. ובכן זה הוצע לכם. כנראה שמישהו לא הסכים בזמן. "לדעת הביקורת, ההצעה להבאת הסכסוך בפני המוסד לבוררות מוסכמת היא פתרון הוגן ומתקבל על הדעת, ועל הרשות והעובדים לאמצה".

מאחר שאני יודע את ערכה של הביקורת ואת עמדתו המאד אובייקטיבית של מבקר המדינה, ואני רואה את הקשיים, לא תפרצו את ההסכם, לא תקבלו יותר מאשר ניתן לתת על-ידי המדינה על פי המדיניות הכוללת, הגם שיש לכם תביעות מאד מוצדקות, איש אינו אומר שלא - המיכניזם שלפי דעתי יכול לפתור את הענין, אם רוצים בקיומה של הטלוויזיה ולא בחיסולה, ויש רבים שרוצים בחיסולה, הוא ללכת לפתרון

שמציע מבקר המדינה. הפתרון הוא להפסיק את השביתה, ללכת לבוררות מוסכמת, כאשר אני חוזר ואומר שאפשר להגביל את הבורר באופן שיהיה ברור שהוא אינו יכול לעשות ככל העולה על רוחו, גם הוא חייב להתאים את עצמו למסגרת הסכמי השכר, כולל הפריצות האפשריות בהן, במסגרתן, וכפי שנאמר כאן יש אפשרויות מסויימות. זאת הדרך היחידה.

ג. עשת:
קודם כל אני רוצה לומר שאני מתפלא. את הקטע הזה בדו"ח מבקר המדינה לא קראתי. מעולם רשות השידור לא הציעה לנו בוררות מוסכמת. שנית, לפי חוק המוסד לבוררות מוסכמת אנחנו לא יכולים לפנות. מאחר שכך, הודענו שאנחנו מוכנים ללכת לזה. אז אני מאד מכבד את מה שאתה אומר, זאת בדיוק הנקודה, אנחנו מקבלים אותה.

היו"ר ד. ליבאי:
אני פונה לכל הצדדים, כמובן שכראש ובראשונה לשר האוצר. אני מבין היטב את הבעיה שלו, גם שמעתי אותה מפיו. אבל אני חוזר ואומר: זו נראית לי כרגע הדרך המעשית היחידה להחזיר את הטלוויזיה לפעולה, עם אפשרות שהעובדים יקבלו, על סמך התחייבות מראש, את פסיקתו של הבורר, גם בכל מה שקשור לפסי ההתייעלות שיכולים להביא לשינויים ותוספות בשכר. אחרת, אני חושב שדחיית ההצעה של בוררות מוסכמת, משמעותה המעשית היא לפי דעתי הרס הטלוויזיה או סגירתה.

ע. לנדאו: מדוע הרס הטלוויזיה?

היו"ר ד. ליבאי:
כי אם העובדים יחזרו לעבודה ורמת המורל תהיה נמוכה, זה הרס הטלוויזיה. אם אני מציע שיהיה בורר, זאת אומרת שהבורר צריך לענות על כל הליקויים, גם בהתאם למה שיש בדו"ח מבקר המדינה, למצוא לזה את הפתרונות. הבורר לא יעסוק רק בבעיית השכר. הוא צריך לפסוק שורה של תיקונים אשר יבטיחו את הרשות הזאת, לפי דעתי כולל תיקונים בחוק. אני רוצה בורר שילמד את הנושא, ויאמר בהתאם למסלול של מבקר המדינה מה צריך לעשות כדי שהרשות תוכל לעמוד על רגליה, באופן כולל. בעיית השכר היא אחת הבעיות.

אם יסכימו לזה, אז שני הצדדים למעשה מסכימים לקבל את הפתרון של הבורר. יכולים להיות גם שלושה בוררים.

ע. לנדאו:
איך אפשר להציע בורר בלי כתב סמכות לבורר, בלי לדעת מה יהיו הסמכויות שלו? שזה לא יהיה בורר כמו ועדת עציובני.

היו"ר ד. ליבאי:
אם עקרונית האוצר יסכים לזה, אני מוכן לתת את שירותי הטובים, כמשפטן, כאיש ציבור, כיושב-ראש הוועדה לביקורת המדינה, כדי להגיע לניסוח כתב בוררות שלדעתי שני הצדדים יכולים להסכים לו. אבל אם אין הסכמה עקרונית לבורר, אי אפשר להתקדם. ותשמעות בעיני היא סגירת הטלוויזיה, מעצמה, ובלי חוק. היא פשוט לא תוכל להיפתח. ואם היא תיפתח על-ידי כניעה מוחלטת של העובדים, אוי לה לאותה טלוויזיה, מכל הבחינות.

ובכן אני אומר את זה לנציג האוצר פה, ואני אומר את זה לשר האוצר. זה רגע של אמת. לעניות דעתי אין פה הרבה אפשרויות אחרות. כי המנכ"ל אומר שהוא לא יכול לתת שום הסבות בלי התייעלות; העובדים אינם יכולים להסכים להתייעלות, כי פירוש הדבר פיטורים, ביחוד במצב של הוועדים שנמצאים שם. שלא לדבר על שאר הבעיות הקשות שיש שם, שדורשות פתרון.

זו המסקנה שלי להיום. אינני יודע

הם זו המסקנה למחר.

ע. לנדאו:
לגבי הנושא של בורר - בורר זו מלת קסם
שלא יעמוד מאחוריה שום דבר אלא אם כן
אנחנו יודעים באיזה נושאים הוא עומד לגעת, וגם שתהיה הסכמה בין
שני הצדדים שממנים את הבורר מה הם הפרמטרים של הפתרון.

היו"ר ד. ליבאי: נכון.

ע. לנדאו:
זאת אומרת, הבורר יודע שאסור לו
לעבור על ההסכם האחרון שנחתם במשק.
אם בכל זאת רוצים למצוא לעובדים אפשרות להרוויח יותר או לעבוד
יותר, מה תהיה המתכונת האחרת של הקיצוצים שמהם יבואו המקורות
הכספיים? אם רוצים שההנהלה תוכל לנהל - מה הכלים שנותנים בידיה?
מצד שני, איך ההנהלה לא תהיה דיקטטור, איזה כלים יאפשרו לה לתפקד
כמו שצריך?

היו"ר ד. ליבאי: אני מסכים עם כל מלה שלך.

ע. לנדאו:
במלים אחרות, מה שאתה מציע, ולזה אני
בהחלט אסכים, שכתב הסמכות או הנושאים
שבהם ידון הבורר יהיו לפי העקרונות האלה: איך לא ייפרצו הסכמי
המסגרת ויחד עם זה יועלה שכר העובדים; מה יהיו הסמכויות של ההנהלה
וכו'. יש לי כאן סימני שאלה.

היו"ר ד. ליבאי:
כתב הסמכות לא צריך להיות עד כדי כך
ספציפי. אינני רוצה להיכנס לזה. אמרתי
גם מה אני לא רוצה להגיד כרגע, ויש דברים שמוטב לא להגיד כרגע,
מתוך מאמץ לקדם את הנושא. המפתח הוא כרגע אצל שר האוצר ובממשלה.
ברגע שהעובדים אומרים שהם יסכימו לבוררות, אז בוודאי ובוודאי שחייב
להיות הסכם בוררות שאומר גם משהו. הם לא נותנים הסכמה לכל שטר בוררות.
אבל לפי דעתי אפשר לקרב את הצדדים ולהגיע למסגרת כלשהי. זו הרגשתי.

א. פורת: בוררות על שכר?

היו"ר ד. ליבאי:
בוררות על מכלול בעיות היסוד, ואני מדגיש:
לאור ההערות של מבקר המדינה. זו מסגרת
אובייקטיבית. שהעובדים יכולים לקבל, כי הם לא יכולים להגיד לציבור:
המבקר אומר - ולאף אחד לא איכפת. זה לא ההנהלה, זה לא נציג עובדים,
זה מבקר המדינה. הוא יכתב דו"ח חד-משמעי. במצב הקיים ההנהלה לא
יכולה לנהל והעובדים לא יכולים לעבוד. אם זה ייעשה, אז ניתן גם
לחזור לשידורים וגם להגיע להתחייבויות של שני הצדדים, כולל הממשלה,
לתקן.

ע. לנדאו:
עוד שאלה אחת. מהתחלת השביתה עולות בקשות
אל העובדים, ההנהלה, שר החינוך וראש
הממשלה להביא לכך שהשידורים בערבית והשידורים לארצות המצוקה יחודשו
בלי שום קשר לסכסוך הכללי. בישיבה הקודמת לא קיבלנו תשובה ברורה
מהעובדים. ההנהלה אמרה שלה אין שום בעיה, העובדים הפסיקו - העובדים
יחדשו. השאלה שלי היא מה יהיה עכשיו. הנושא הזה הוא חשוב וחיוני.

ג. עשת: אינני מבין למה זה עולה בוועדה לביקורת
המדינה.

היו"ר ד. ליבאי:
אתה רשאי לא לענות. אנחנו במקרה יושבים
עכשיו בוועדה לביקורת המדינה. אנחנו גם
חברי כנסת, יש לנו לא רק דעה אישית, אלא אנחנו גם מקיימים מגעים
עם קובעי מדיניות, וחשוב לנו להבין כדי לדעת מה להגיד גם להם.

ג. עשת:

ביום השני או השלישי לשביתה פנה אלינו
מכ"ל משרד ראש הממשלה בענין השידורים
ברוסית בלבד ושאל מה דעתנו בענין. אמרנו: אתה לא מפעיל את רשות
השידורן תזמן את חזנהלה ואותנו ונדבר על זה. אנחנו לא מתחמקים מזה.
יש בענין הזה בעיה עקרונית. אינני מבין למה להעדיף אנשים שלא
משלמים את האגרה על אלה שכן משלמים את האגרה. אבל בניחוי שיש אנשי
ציבור שמעדיפים דווקא את הענין הזה.

ע. לנדאו:

אולי נציע לא לשר אליהם בכלל?

ג. עשת:

אינני יודע. אני אומר שמבחינה ציבורית
זו בעיה בהחלט לא כל כך פשוטה. אני
מבין שלממשלה כממשלה יש אינטרס תעמולתי חשוב לשר לכל מיני מקומות.

ע. לנדאו:

זה אינטרס של מדינת ישראל.

ג. עשת:

בענין הזה כבר שמעתי כמה עמדות.

יש בעיה נוספת. נניח שמשרדים ברוסית;
האם כל התקליטיה עובדת או לא? כמה עובדים חוזרים לעבודה במתכונת
הזאת? עשינו אצלנו בדיקה קלה. אפשר להגיע לכך שחוז מאנשי מחלקת
החדשות בעברית, באנגלית, אולי גם בצרפתית, כמעט כל השאר חוזרים.
וכך גם בשלוויזיה.

היו"ר ד. ליבאי:

מנית לפחות שני טעמים מדוע לא קל להיענות
לבקשה הזאת: גם ענין של עקרון וגם ענין

פרקטי.

ע. לנדאו:

יש לי שאלה ליושב-ראש הוועדה. בשעתו
עבדת על הצעת חוק בענין רשות השידור.

מדוע היא לא הוגשה לכנסת?

היו"ר ד. ליבאי:

עבדתי עליה הרבה מאד. ההצעה הועלתה,
קיבלתי עליה תמיכה גם של נציגים בכירים
של שתי סיעות, היו חתומים עליה חברי הכנסת רפי אורי, דוד ליבאי,
מיכה רייסר ופנחס גולדשטיין. זה התעכב בהנהלת הקואליציה. אני מבין
שגם לשר החינוך לא היתה נחת מההצעה הזאת, לזמנה.

ע. לנדאו:

כלומר, האם אפשר להגיד ששר החינוך הוא
זה שסירפד את ההצעה הזאת?

היו"ר ד. ליבאי:

לא הייתי אומר כך.

ע. לנדאו:

האם אפשר לומר ששר החינוך, בגלל העובדה
שעיכב את ההצעה הזאת ולא איפשר להעלותה
בכנסת, גרם בסיכומו של דבר להתדרדרות נמשכת ברשות השידור?

היו"ר ד. ליבאי:

לגבי, יושב-ראש הנהלת הקואליציה עצר את
הצעת החוק הזאת כמו שעצר הצעת חוק אחרת
שלי. הוא פועל על סמך מה שקורה בהנהלת הקואליציה, שאני לא חבר בה.
אני לא הוזמנתי להנהלת הקואליציה, לא טענתי בפניה, לא ניתנה לי
ההזדמנות לנסות לשכנע אותה. זה המצב שאני ער לו. אל תבקש ממני
תשובה יותר ממה שאני יכול לתת לך כרגע.

ע. לנדאו:

אם כך אני רוצה לומר שלדעתי שר החינוך
הוא שסירפד את הטיפול בהצעה הזאת.

היו"ר ד. ליבאי:

לא סיימנו את הדיון, לא כולם קיבלו היום
את רשות הדיבור. אני מודה לכם מאד. הישיבה
נעולה.